

RP 68/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utlänningslagen ändras.

I propositionen föreslås det att det som villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare införs en separat lönegräns och att denna lönegränsens nivå fastställs genom förordning av statsrådet. Det föreslås dessutom en precisering av bestämmelserna om den nedre gränsen för försörjningsförutsättningen vid deltidsarbete.

Lagen avses träda i kraft den 1 november 2024. En del av lagen hänför sig till den lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen och träder därför i kraft den 1.1.2025. Lagen ska tillämpas på ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd tre månader efter ikraftträdandet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3 Målsättning	6
4 Förslagen och deras konsekvenser	6
4.1 De viktigaste förslagen	6
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	7
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	7
4.2.1.1 Konsekvenser för företagen	7
4.2.1.2 De offentliga finanserna	7
4.2.1.3 Sysselsättning och arbetsliv	9
4.2.1.4 Sammanfattning av de ekonomiska konsekvenser	17
4.2.2 Andra konsekvenser för människor och samhälle	17
4.2.2.1 Sökande och deras familjemedlemmar	17
4.2.2.2 Konsekvenser för barn.....	18
4.2.2.3 Jämlikhet och jämställdhet	19
4.2.3 Myndigheter.....	20
4.2.3.1 Arbets- och näringsbyråerna.....	20
4.2.3.2 Migrationsverket.....	21
4.2.3.3 Lönegränsens inverkan på bedömningen av försörjningsförutsättningen	22
4.2.3.4 Konsekvenser för system.....	22
4.2.3.5 Beskickningar	22
4.2.3.6 Arbetarskyddsmyndigheterna	22
4.2.4 Regional utveckling och landsbygden	23
4.2.4.1 Regionala konsekvenser	23
4.2.4.2 Åland.....	23
4.2.4.3 Kommunerna och välfärdsområdena	23
5 Alternativa handlingsvägar.....	24
5.1 Ändring genom att ändra försörjningsförutsättningen.....	24
5.2 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	24
5.3 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	24
5.3.1 Andra EU-länder.....	24
5.3.2 Sverige	24
5.3.3 Danmark	25
5.3.4 Norge	25
5.3.5 Estland	25
5.3.6 Lettland	26
6 Remissvar	26
6.1 Remiss.....	26
6.2 Yttrande från rådet för bedömning av lagstiftningen	29
7 Specialmotivering.....	30

7.1 Lagen om ändring av utlänningslagen	30
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	34
9 Ikraftträdande	34
10 Verkställighet och uppföljning	35
11 Förhållande till andra propositioner	35
11.1 Förhållande till budgetpropositionen	35
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	35
12.1 Inledning	35
12.2 Fastställande av lönegränsen	35
LAGFÖRSLAG	39
Lag om ändring av utlänningslagen	39
BILAGOR	42
PARALLELLTEXT	42
Lag om ändring av utlänningslagen	42
FÖRORDNINGSUTKAST	45
Statsrådets förordning om en lönegräns för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare	45

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är arbetskraftsinvandringen ytterst viktig med tanke på den ekonomiska tillväxten och tryggheten av servicen i Finland. Arbetskraftsinvandringen ska stärka de offentliga finanserna.

Enligt regeringsprogrammet ska inkomstgränsen i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare höjas så att den utgörs av miniminivån i kollektivavtalet för respektive bransch, men emellertid är minst 1 600 euro i månaden. Lagstiftningen ändras så att beslut om inkomstgränserna i fortsättningen fattas genom förordning av statsrådet, står det vidare i regeringsprogrammet.

Regeringsprogrammet innehåller också en skrivning om att en höjning av inkomstgränsen för uppehållstillstånd ska utredas med snabb tidtabell med beaktande av konsekvenserna för tillgången på arbetskraft och de offentliga finanserna. Det projektet genomförs som en särskild utredning separat från lagprojektet som ett samarbete mellan arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet. Utredningen ska granskas hur inkomstgränserna för uppehållstillstånd för arbete påverkar tillgången på arbetskraft och de offentliga finanserna. Avsikten är inte att undersöka andra möjliga konsekvenser inom ramen för den snabbt genomförda utredningen. De viktigaste slutsatserna av utredningen har kunnat användas för bedömningen av konsekvenserna av detta projekt.

1.2 Beredning

Arbets- och näringsministeriet tillsatte en arbetsgrupp den 1 september 2023. Dess uppgift är att bereda de ändringar i lagstiftningen som behövs för att bestämma en lönegräns för uppehållstillstånd för arbetstagare och möjliggöra att lönegränsen i fortsättningen fastställs genom förordning.

Arbetsgruppen bestod av företrädare för finansministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Migrationsverket och arbets- och näringsbyråerna.

Konsekvenserna av lagförslaget behandlades av delegationen för tillsyn över ärenden gällande utländska arbetstagares och företagens anställningsvillkor och uppehållstillstånd den 3 oktober 2023. Företrädare för arbetsmarknadsorganisationerna gavs då tillfälle att komma med synpunkter när det gäller konsekvenserna av den föreslagna regleringen.

Utkastet var på remiss den 20 december 2023–31 januari 2024. Yttrande begärdes via utlåtande.fi av förvaltningsdomstolarna, Ålands landskapsregering, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet AMS, riksdagens justitieombudsman, arbetarskyddsmyndigheterna, arbets- och näringsbyråerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret, FPA, Migrationsverket, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, utrikesministeriet, miljöministeriet, justitiekanslersämbetet, statsrådets kansli, skyddspolisen, Polisstyrelsen, diskrimineringsombudsmannens byrå, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, Landsbygdens arbetsgivareförbund, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, STTK, Finlands Näringsliv, Företagarna i Finland, Akava, Autoliikenteen työnantajaliitto, Kyrkans

arbetsmarknadsverk, Kommunförbundet, Utbildningsstyrelsen, Helsingforsregionens handelskammare och Centralhandelskammaren. Totalt inkom 53 yttranden.

Lagförslaget har delgetts delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

Rådet för bedömning av lagstiftningen lämnade yttrande om propositionsutkastet den 12 april 2024.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Bestämmelser om den allmänna försörjningsförutsättningen för uppehållstillstånd finns i 39 § i utlänningslagen (301/2004). I 71 § 1 mom. 3 punkten i utlänningslagen finns emellertid en separat bestämmelse om krav på försörjning när uppehållstillstånd för arbete beviljas. Enligt den punkten ska utlänningsens försörjning vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller. Bestämmelsen gäller alla tillstånd som beviljas på grund av arbete. Enligt förarbetena till lagen (RP 114/2022 rd) ska vid heltidsarbete kravet på försörjning anses uppfyllt om lönen åtminstone motsvarar det kollektivavtal som tillämpas. Om inget kollektivavtal tillämpas, uppfylls kravet på försörjning om lönen motsvarar lönenivån för likadana uppgifter. Om lönen inom branschen i fråga inte kan fastställas utifrån dessa kriterier ska den på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) vara så stor att den uppfyller arbetsvillkoret, som är en förutsättning för arbetslöshetsdagpenningen. Vid bedömningen av tillräcklig försörjning vid deltidsarbete anses på motsvarande sätt den nedre gränsen vara att arbetet under uppehållstillståndets giltighetstid uppfyller arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. År 2024 ska månadslönen för att uppfylla arbetsvillkoret i heltidsarbete vara minst 1 399 euro (2023 var kravet 1 331 euro/mån.). Bestämmelser om nivån finns i 5 kap. 4 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och om en årlig höjning i 14 kap. i den lagen.

Den vedertagna tolkningen när det gäller uppfyllandet av försörjningsförutsättningen i deltidsarbete är att lönen också i deltidsarbete uttryckligen ska motsvara arbetsvillkoret för heltidsarbete. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs det emellertid särskilt om hur arbetsvillkoret intjänas i deltidsarbete (5 kap. 4 § 1 mom.), och därför är förarbetena till utlänningslagen något inexakta i förhållande till tillämpningspraxis.

I dagsläget uppfylls arbetsvillkoret, om en persons arbetstid i ett eller flera jobb är sammanlagt minst 18 timmar eller när den ordinarie arbetstiden i periodarbete enligt arbetsavtalet under en utjämningsperiod är i genomsnitt sammanlagt minst 18 timmar per kalendervecka. Detta innebär att arbetsvillkoret för deltidsanställda är uppfyllt genom lönen för det arbetet. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa har ändrats genom lag 1300/2023 (RP 73/2023 rd) på så sätt att det som tillgodoräknas i arbetsvillkoret ändras den 1 september 2024. Enligt 5 kap. 4 § räknas som en arbetsvillkorsmånad räknas en sådan kalendermånad under vilken personen fått minst 930 euro i stabiliserad lön som omfattas av en försäkring. Som en arbetsvillkorsmånad räknas också två sådana separata kalendermånader (*halv arbetsvillkorsmånad*) då den stabiliserade lön som omfattas av en försäkring och som betalats under vardera av dessa månader uppgår till högst 930 euro men minst 465 euro.

Bestämmelser om nivån på försörjningsförutsättningen i fråga om uppehållstillstånd på grund av arbete finns således inte i lag eller förordning, utan paragrafen tolkas utifrån förarbetena till lagen. I praktiken beaktar arbets- och näringsbyrån inte lönetillägg eller semesterersättningar när det gäller det första uppehållstillståndet vid bedömningen, utan grundlönen, inklusive naturaförmånerna, ska vara minst lika stor som minimigränsen för arbetsvillkoret, dvs. 1 399 euro i månaden 2024. Om lönen har uppgetts som timlön, omvandlas den till månadslön. Tillägg

kan beaktas undantagsvis, om exempelvis arbetet till sin natur är sådant att där alltid betalas tillägg för nattarbete (t.ex. tidig tidningsutdelning).

Vid prövningen av fortsatt tillstånd bedömer arbets- och näringsbyråerna också huruvida försörjningsförutsättningen var uppfylld under det föregående tillståndets giltighetstid. Detta beror på 71 § 3 punkten i utlänningslagen, enligt vilken det för beviljande av uppehållstillstånd för arbete krävs att utlänningens försörjning är tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller. Enligt förarbetena till lagen (RP 114/2022 rd) ska försörjningen vara tryggad kalkylmässigt under varje månad som arbetstagarens uppehållstillstånd är i kraft. När arbets- och näringsbyrån gör denna prövning kan den också beakta sökandens eventuella lönetillägg, semesterpenningar, semesterersättningar, kilometerersättningar och dagtraktamenten. Den lön som uppges för att sökanden ska beviljas tillstånd ska emellertid följa kollektivavtalet utan tillägg och andra ersättningar.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att se till att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna utan att en uppställd lönegräns begränsar tillgången på arbetskraft alltför mycket. Avsikten är att skapa en mekanism som bygger på att en förordning används som verktyg för att vid behov kunna ändra lönekravet för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare samtidigt som det säkerställs att ovan nämnda syften uppnås. Avsikten med en fastställd lönegräns är att begränsa invandring avseende de branscher där lönen är mindre än 1 600 euro i månaden. Syftet med propositionen är att garantera att de arbetstagare som reser in i landet har en faktiska möjligheter att försörja sig på sin lön och att öka andelen heltidsarbete i Finland. Lönegränsen på 1 600 euro ligger i linje med minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen för branscher som behöver arbetskraftsinvandring.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Huvudförslaget i propositionen är att föreskriva om en särskild lönegräns för uppehållstillstånd för arbetstagare. Avsikten är att utlänningslagen ska innehålla ett bemyndigande att utfärda förordning och att statsrådet med stöd av det ska fastställa lönegränsbeloppet. Enligt bemyndigandet ska lönegränsen fastställas på en sådan nivå att den inte i onödan begränsar tillgången på arbetskraft, men samtidigt på så sätt att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna. Lönegränsen ska ligga i linje med minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen för branscher som behöver arbetskraftsinvandring. Enligt överenskommelsen i regeringsprogrammet ska inkomstgränsen vara 1 600 euro. I propositionen används begreppet lönegräns i stället för inkomstgräns enligt regeringsprogrammet, eftersom gränsen ska överskridas uttryckligen med löneinkomster. Gränsen kan inte nås med andra inkomster. Därför är lönegräns ett mer exakt begrepp och således lämpligare i lagtext.

Den uppställda lönegränsen gäller endast för uppehållstillstånd för arbetstagare (72 § i utlänningslagen) och inte alla uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete. Propositionen har således inga konsekvenser exempelvis för säsongarbetare (lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning, 907/2017), specialsakkunniga (73 § i utlänningslagen) eller andra uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete än uppehållstillstånd för arbetstagare. Lönegränsen ska heller inte gälla tredjelandsmedborgare som vistas i landet på andra grunder för uppehållstillstånd (t.ex. studerande eller familjemedlemmar).

Dessutom föreslås ett förtydligande av hur försörjningsförutsättningen i 71 § 3 punkten i utlänningslagen ska tolkas vid deltidsarbete. Försörjningsförutsättningen förblir i kraft vid sidan av lönegränsen. Dess förhållande till lönegränsen beskrivs närmare i avsnitt 4.2.2.3.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Konsekvenser för företagen

Lagändringen har i sig inga direkta konsekvenser för företagen, utan konsekvenserna beror på hur hög lönegränsen är. Möjligheten att ändra lönegränsen genom förordning kan emellertid öka osäkerheten i företagen, om gränsen ändras ofta i fortsättningen. Bemyndigandet att utfärda förordning begränsar dock statsrådets möjlighet till prövning, vilket innebär att lönegränsen inte kan ändras särskilt stort eller oförutsägbart. Detta bör minska osäkerheten i företagen. Avsikten är att genom förordning sätta lönegränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare till 1 600 euro, och då måste företagen oftare än i dagens läge garantera sina arbetstagare heltidsarbete för att de ska kunna få uppehållstillstånd för sin anställning. Detta kan höja tröskeln för att anställa någon, om arbetsgivaren är osäker på om den kan erbjuda arbetstagaren tillräckligt många timmar. En närmare beskrivning av de branschspecifika konsekvenserna för företag och andra av lönegränsen på 1 600 euro finns i avsnitt 4.2.1.3 Sysselsättning och arbetsliv.

4.2.1.2 De offentliga finanserna

Lagändringens konsekvenser för de offentliga finanserna beror på den nivå som genom förordning fastställs på lönegränsen. Enligt regeringsprogrammet är avsikten att lönegränsen ska gå vid 1 600 euro, så konsekvenserna bedöms här utifrån antagandet att lönegränsen går där. De samlade effekterna på de offentliga finanserna beror både på hur lönegränsen påverkar antalet migranter och på hur de som kommer till Finland i genomsnitt påverkar de offentliga finanserna.

Ett sätt att bedöma hur de offentliga finanserna påverkas av lönegränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare är att granska de direkta nettoinkomstöverföringarna för den invandrade arbetskraftens del, dvs. betalda skatter och avgifter av skattenatur samt erhållna sociala förmåner enligt lönekategori. I samband med förhandlingarna om regeringsprogrammet gjorde finansministeriet en sådan beräkning utifrån material på befolkningsnivå¹. Som arbetskraftsinvandrare ansågs då personer som i slutet av det år de rest in i landet huvudsakligen var sysselsatta. Studien gav vid handen att den genomsnittliga inverkan som en arbetskraftsinvandrare från länder utanför EU/EES har på de offentliga finanserna var positiv med avseende på direkta nettoinkomstöverföringar när den uppskattade lönen under året för inresan överstiger ettusen euro i månaden (enligt 2019 års nivå). De direkta inkomstöverföringarna ger emellertid bara en snäv bild av hur de offentliga finansernas påverkas. En mer samlad bild av hur en invandrare påverkar de offentliga finanserna får man genom att granska effekterna mer generellt genom en livscykelberäkning som spänner över personens hela livscykel.

Finansministeriet har gjort kalkyler av hur de offentliga finanserna påverkas av arbetskraftsinvandrare från länder utanför EU/EES-området med en förenklad

¹ Se dokumentet ”2023-05-17 EI-ETA-työperäinen maahanmuutto.pdf” i databanken Emmi https://vm.emmi.fi/1/ZxfX_kBZFdhG/.

livscykelberäkning.² I livscykelberäkningen görs en uppskattning av hur en genomsnittsperson som flyttar hit för att arbeta från ett land utanför EU/EES i 35 års ålder kommer att påverka de offentliga finanserna fram till 80 års ålder. Det är värt att notera att invandringens konsekvenser för de offentliga finanserna i hög grad beror på invandringsåldern. Om någon kommer till Finland i ung ålder blir den aktiva tiden i arbetslivet längre i förhållande till den yrkesmässigt passiva tiden (pensionstiden). Om tiden i arbetslivet blir kort blir exempelvis den intjänade arbetspensionen lägre, och då blir behovet av kompletterande folkpension större. Dessutom behöver människor i genomsnitt mer social- och hälsovård mot slutet av livet. Den ålder på 35 år som använts i kalkylen motsvarar den relativt typiska invandringsåldern på arbetskraftsinvandrare.

Livscykelberäkningen utgår från material på enhetsnivå där arbetskraftsinvandrare definieras som personer som i slutet av det år de rest in i landet huvudsakligen var sysselsatta. Studien begränsades till personer vars genomsnittliga månadslön under inreseåret var 1 300–2 000 euro. I beräkningen av konsekvenserna för de offentliga finanserna beaktades direkta inkomstöverföringar (dvs. betalda skatter och avgifter av skattenatur samt erhållna sociala trygghetsförmåner), indirekt beskattning, arbetsgivarens bikostnader och samfundsskatten på arbetsinsatsen. Dessutom har kostnader som belastar de offentliga finanserna granskats i fråga om åldersrelaterade social- och hälsovårdstjänster och offentliga nyttigheter³. Kalkylen beaktar också att en del av arbetskraftsinvandrarna med tiden flyttar från Finland. Livscyklerna bildas med användning av en regressionsmodell. Slutligen görs en diskontering av resultatet, och summan av de diskonterade inkomsterna och utgifterna utgör nettonuvärde för de offentliga finanserna över hela livscykeln. De kalkyler av hur de offentliga finanserna påverkas som görs genom livscykelberäkning är förenade med osäkerhet bland annat på grund av att materialet är bristfälligt. Beräkningen av konsekvenserna påverkas också lätt av små ändringar i hypoteserna. Även om en exakt beräkning av livscykeeffekterna är känslig för små hypotesändringar, går det att utifrån beräkningarna slå fast att en arbetskraftsinvandrare som kommer hit från ett land utanför EU/EES som 35-åring och vars uppskattade löneinkomst under inreseåret är cirka 1 500 euro per månad har en liten genomsnittlig årlig inverkan på de offentliga finanserna över hela livscykeln och att den i huvudsak ligger nära nollstrecket.

Utöver livscykeeffekten beror de samlade effekterna på de offentliga finanserna på hur många personers inresa som begränsas genom lönegränsen. I avsnitt 4.2.1.3 finns en beräkning utifrån utfallet tidigare år och enligt den kommer fastställande av en lönegräns att begränsa tillgången på arbetskraft med cirka 120–250 personer per år, om inkomstgränsen höjs på motsvarande sätt som förtjänstnivåindexet. Om lönegränsen inte stiger i enlighet med det indexet, kommer dess effekt att vara noll 2029. Dessutom ger en lönegräns också en negativ engångseffekt på antalet beviljade fortsatta tillstånd. Eftersom en lönegräns enligt uppskattning kommer att begränsa ett mycket litet antal personers inresa och deras genomsnittliga årliga inverkan på de offentliga finanserna över hela livscykeln beräknas vara liten, kommer det bedömningsvis inte att ha några betydande konsekvenser för de offentliga finanserna att lönegränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare fastställs till minimibeloppet enligt det branschspecifika kollektivavtalet, dock till minst 1 600 euro i månaden.

² En närmare beskrivning av metodik, material och hypotetser finns i rapporten *Selvitys tulorajan asettamisen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkistalouteen*.

³ Utgångspunkten är att den allmänna offentlig förvaltningen och försvaret är renodlade offentliga nyttigheter. Ökad invandring antas inte påverka kostnaderna för dessa. I fråga om offentliga nyttigheter med hög ärendebalans antas större invandring öka kostnaderna enligt genomsnittlig kostnad. Detta innebär sannolikt att kostnaderna för invandring är något skattade i överkant.

Det är värt att notera att en invandrares inverkan på de offentliga finanserna varierar över hela livscykel. Inverkan på de offentliga finanserna är positiv i början av livscykel när sysselsättningsgraden är hög, medan årseffekten blir negativ under senare levnadsår. På så sätt blir konsekvenserna av en lönegräns som begränsar invandring på kort sikt negativa för de offentliga finanserna, eftersom de personer vars inresa begränsas av ändringen då befinner sig i ett tidigt skede av livscykel.

4.2.1.3 Sysselsättning och arbetsliv

Sysselsättning samt tillgång på arbetskraft

Arbetskraftsinvandringen har många olika effekter på sysselsättningen. A priori ökar arbetskraftsinvandringen utbudet på arbetskraft och således också antalet sysselsatta. Arbetsmarknadsutfallet för dem som redan befinner sig i landet hänger å sin sida samman med om nyanlända konkurrerar med dem på samma arbetsmarknad eller om de inflyttade kompletterar de redan etablerades kompetens. Effekterna fördelar sig ojämnt bland lokalbefolkningen. Konsekvenserna för sysselsättningen när det gäller invandrad arbetskraft till låglönebranscher är negativa särskilt på kort sikt för dem som jobbar inom de branscherna, men samtidigt kan ett ökat utbud av arbetskraft inom låglönebranscher höja efterfrågan på högutbildade arbetstagare (Dustmann et al., 2016). Enligt den senaste litteraturen är invandringens totala inverkan på arbetsmarknadsutfallet för lokalbefolkningen mycket liten, men sannolikt positiv (Edo, 2019).

En lönegräns kommer att minska arbetskraftsinvandringen och därför kommer de direkta och indirekta konsekvenserna att bli diametralt motsatta. Ett minskat utbud på arbetskraft kommer att inverka negativt på sysselsättningen. Konsekvenserna för den lokala befolkningens sysselsättning blir för sin del positiva inom låglönebranscher och negativa i fråga om anställningar som kräver högre kompetens. De föreslagna lagändringarna har inte i sig några konsekvenser för tillgången på arbetskraft, utan det väsentliga är uttryckligen på vilken nivå lönegränsen fastställs. Enligt regeringsprogrammet är avsikten att lönegränsen ska gå vid 1 600 euro, så i denna proposition uppskattas konsekvenserna av lönegränsen utifrån antagandet att lönegränsen går där.

Åren 2019–2023 beviljades utifrån Migrationsverkets uppföljning i genomsnitt årligen cirka 1 100 sådana första uppehållstillstånd för arbetstagare där månadslönen var mindre än 1 600 euro. Till följd av att den allmänna inkomstnivån och minimilönerna enligt kollektivavtalen stigit minskar emellertid antalet första uppehållstillstånd där arbetstagaren tjänar mindre än 1 600 euro. År 2023 beviljades färre första uppehållstillstånd där arbetstagaren tjänar mindre än 1 600 euro (831) än åren 2019–2021, trots att det totala antalet beviljade uppehållstillstånd för arbetstagare var klart högre än under jämförelseåren. När inkomstnivån stiger kan effekten av en inkomstgräns på 1600 euro uppskattas sjunka betydligt också under de kommande åren, om inte inkomstgränsen i fortsättningen justeras för att motsvara den stigande inkomstnivån.

I en separat utredning om konsekvenserna av en inkomstgräns och hur den fastställs har man strävat efter att beakta den stigande inkomstnivån genom att höja inkomstuppgifterna med hjälp av förtjänstnivåindexet så att de motsvarar 2022 års nivå. Under inkomstgränsen på 1 600 euro skulle då åren 2019–2021 ha legat i genomsnitt cirka 600 personer per år som rest in i landet med ett första uppehållstillstånd för arbetstagare. Åren 2022–2023 beviljades betydligt fler uppehållstillstånd för arbetstagare än tidigare år. Om migrationsvolymen hade legat på samma nivå som under rekordåret 2022 och dess sammansättning hade motsvarat åren 2019–2021,

skulle enligt uppgift omkring 1 200 personer som rest in i landet med ett första uppehållstillstånd för arbetstagare ha legat under inkomstgränsen på 1 600 euro.

Det fanns när utredningen gjordes inga färskare uppgifter att tillgå om utvecklingen av förtjänstnivåindexet. Enligt utfallet 2023 och prognosen för 2024–2025 (finansministeriet, december 2023) kommer indexet 2025 emellertid att vara omkring 11 procent högre än 2022. Till följd av den stigande inkomstnivån minskar också den begränsande effekt som en lönegräns på 1 600 euro har på tillgången på arbetskraft. Med beaktande av hur mycket förtjänstnivåindexet uppskattas stiga begränsar en lönegräns på 1 600 euro tillgången på arbetskraft med cirka 120 personer från och med 2025, om volymen på arbetskraftsinvandringen ligger på 2019–2021 års nivå och med cirka 250 personer, om volymen på arbetskraftsinvandringen ligger på 2022 års nivå.

Dessa kalkyler bygger på antagandet att inkomstgränsen höjs årligen genom förordning i enlighet med förtjänstnivåindexet. Om det ändå beslutas att inkomstgränsen inte ska höjas genom förordning, kommer dess inverkan på sysselsättningen och tillgången på arbetskraft snabbt att försvinna. I dagens läge innehåller regeringsprogrammet ingen överenskommelse om någon höjning. För närvarande kan arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) betraktas som något som begränsar invandringen av utländsk arbetskraft på samma sätt som en inkomstgräns. Det som åtminstone krävs för att ett första uppehållstillstånd för arbetstagare ska beviljas är att grundlönen, inklusive naturaförmånerna, är minst lika stor som minimigränsen för arbetsvillkoret, dvs. 1 399 euro i månaden 2024. Lönenivån för heltidsarbete enligt arbetsvillkoret justeras årligen. Om den lön som krävs enligt arbetsvillkoret under de kommande åren stiger i enlighet med prognosen från finansministeriets ekonomiska avdelning från december 2023, kommer arbetsvillkoret att nå inkomstgränsen på 1 600 euro 2029. Då kommer också effekten av en fast inkomstgräns på 1 600 euro på tillgången på arbetskraft att mista sin betydelse.

Det väsentliga när det gäller de begränsande effekter som en inkomstgräns har för tillgången på arbetskraft är utöver kvantiteten också kvaliteten. De löner som anmälts till Migrationsverket motsvarar inte de faktiska förvärvsinkomsterna, eftersom där inte beaktas bland annat semesterpenningar och semesterersättningar, olika tillägg såsom tillägg för övertid och skiftarbete och inte heller att personen kan ha fler än ett jobb. Dessutom stiger lönerna vanligen för dem som invandrat i takt med den allmänna lönenivån och allteftersom kompetensen ökar. Enligt utredningen om fastställande av en inkomstgräns var de faktiska förvärvsinkomsterna under vistelsen i landet klart högre än de löner som anmälts till Migrationsverket. Som lägst var de faktiska inkomsterna 2019–2021 för dem som kommit till landet med stöd av ett första uppehållstillstånd för arbetstagare 1 909 euro i månaden, medan de löner som anmäldes till Migrationsverket var 1 000–1 300 euro i månaden. De anmälda inkomsterna var i genomsnitt 2 385 euro i månaden och medan motsvarande siffra för de faktiska inkomsterna var 2 589 euro i månaden. Medianen för de anmälda inkomsterna var å sin sida 1 902 euro och för de faktiska inkomsterna 2 346 euro i månaden. Genom att fastställa en inkomstgräns kan i praktiken inresa också komma att förhindras för många vars faktiska inkomster ligger klart över gränsen. Men samtidigt garanterar varken en inkomstgräns eller någon annan form av förhandskontroll att alla som reser in med uppehållstillstånd för arbetstagare faktiskt får en lön som överstiger inkomstgränsen.

Ser man till de enskilda branscherna kommer effekterna av en fastställd inkomstgräns särskilt att märkas inom jordbruket, skogsbruket och fiskerinäringen och inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster. Utifrån de inkomster som anmälts till Migrationsverket i synnerhet personer inom följande yrkesgrupper att ligga under en inkomstgräns på 1 600 euro: jordbrukare och djuruppfödare o.d. och biträdande personal inom

jordbruk, skogsbruk och fiskerinäringen samt städare, hembiträden och övriga rengöringsarbetare. Regionalt sett skulle effekterna vara relativt sett störst i Egentliga Finland, Österbotten och Södra Savolax.

Med avseende på matchningen på arbetsmarknaden är många av de yrken där inkomstgränser skulle försvåra arbetskraftsinvandringen sådana yrken som kan definieras som yrken där det råder brist på arbetskraft eller förekommer matchningsproblem. Det finns emellertid betydande skillnader mellan olika yrken. Det råder exempelvis en tämligen tydlig brist på omsorgspersonal och hälso- och sjukvårdspersonal, medan det finns många arbetslösa städare, hembiträden och övriga rengöringsarbetare. Matchningsproblemet i yrken inom jord- och skogsbruket förklaras å sin sida i stor utsträckning av att arbetet är säsongsbetonat.

Utifrån utfallet under tidigare år kommer fastställande av en lönegräns att begränsa tillgången på arbetskraft med cirka 120–250 personer per år, om lönegränsen höjs på motsvarande sätt som förtjänstnivåindexet. Om lönegränsen inte stiger i enlighet med det indexet, kommer dess effekt att vara noll 2029. I nuläget höjs lönegränsen enligt propositionen inte automatiskt på grundval av förtjänstnivåindexet, utan statsrådet ska fatta ett separat beslut om att höja gränsen genom ändring av förordningen. Dessutom ger en fastställd lönegräns också en negativ engångseffekt på antalet beviljade fortsatta tillstånd. Engångseffekten beror på att de som beviljas fortsatt tillstånd på en lönenivå som är lägre än 1 600 euro till största delen är desamma vars lönenivå när det första tillståndet beviljades var lägre än 1 600 euro. Åren 2019–2023 beviljades ungefär lika många sådana fortsatta uppehållstillstånd för arbetstagare där månadsinkomsterna låg under 1 1 600 euro som motsvarande första uppehållstillstånd.

Den faktiska effekten på sysselsättningen blir emellertid uppskattningsvis klart mindre än den kalkylerade maximieffekten. Det finns flera orsaker till detta. För det första kommer uppskattningsvis knappt 30 procent av de lågavlönade arbetskraftsinvandrarna att lämna landet under de första fem åren. Dessutom har en del av arbetskraftsinvandrarna arbetslöshetsperioder i Finland. Den mer permanenta negativa effekten på sysselsättningen skulle därför vara avsevärt mindre än antalet personer som kommit till landet och har en lönenivå under 1 600 euro, men som inte skulle tillåtas resa in efter det att lönegränser fastställts. För det andra är det möjligt att arbetsgivarna ändrar sitt beteende när det finns fastställda inkomstgränser. De kan till exempel oftare börja anställa personal för heltidsarbete i stället för deltidsarbete eller höja de anställdas löner. Möjligheten att höja löner är emellertid begränsad, eftersom den skulle öka trycket också på att höja lönerna för dem som rekryterats i Finland och leda till högre arbetskraftskostnader.

En högre lönenivå skulle i viss mån förbättra matchningen på arbetsmarknaden, eftersom fler personer bosatta i Finland skulle vara beredda att ta emot arbete när lönerna stiger. En måttlig höjning av lönenivån skulle dock sannolikt inte räcka till för att kompensera det minskade utbudet av arbetskraft till följd av att en fastställd inkomstgräns, eftersom skillnaden till de tidigare lönerna inte skulle vara särskilt stor. Däremot skulle det ta längre att tillsätta lediga jobb samtidigt som antalet obesatta jobb sannolikt skulle öka. Det bör också beaktas att det är en dyr och tidskrävande process att rekrytera och skola in utländsk arbetskraft. Därför kan arbetsgivarna för det mesta antas hellre anställa någon som redan befinner sig i landet, om den arbetssökandes kompetens motsvarar arbetsgivarens behov. Utländsk arbetskraft anställs i synnerhet när inhemsk arbetskraft inte finns att få för arbetsuppgiften till den erbjudna lönen.

På längre sikt är det också möjligt att en försämrad tillgång på arbetskraft leder antingen till att produktionen flyttas utomlands eller till att företagsverksamhet läggs ned. I så fall kommer den negativa sysselsättningseffekten i viss mån också att gälla andra arbetstagare i de berörda företagen. En sådan utveckling verkar emellertid inte sannolik, eftersom en stor del av arbetsuppgifterna i de yrken där lönenivån för arbetskraftsinvandrare stannat under en nivå på

1 600 euro till sina egenskaper är sådana att de inte kan flyttas utomlands (t.ex. städare och jordbruksarbete).

Däremot är det möjligt att företagen delvis övergår till att köpa arbete som underleverans av andra företag som kan skicka arbetskraft från en annan EU-medlemsstat. Enligt 81 b § 1 mom. 4 punkten i utlänningslagen har en utlänning rätt att förvärvsarbeta och utöva näring utan uppehållstillstånd under högst 90 dagar under vilken som helst period på 180 dagar, när utlänningen är arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som kommer för att i högst sex månader utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört. Detta bygger på EU-domstolens avgörandepraxis. Utstationerade arbetstagare behöver uppehållstillstånd för arbete som varar längre än tre månader. Kortvarig utstationering är dock möjlig redan nu, och det är vanligt exempelvis inom byggbranschen. Det är därför mycket svårt att bedöma i vilken utsträckning en lönegräns inverkar på hur utbredd en sådan praxis är, särskilt med tanke på att en lönegräns får störst effekt inom de sektorer där det åtminstone ännu inte är särskilt vanligt med utstationering (t.ex. växthusodling).

Dessutom är det möjligt att vissa företag kommer att försöka kamouflera jobben som företagsverksamhet om de inte kan garantera de sökande en tillräckligt hög lön. I just denna målgrupp utgörs en begränsande faktor av att dessa personer i vilket fall som helst behöver någon form av uppehållstillstånd, eftersom de annars inte har rätt att vistas i landet. Då måste de sökande ansöka om uppehållstillstånd för företagare, men det är relativt svårt att få. Villkor för erhållande av sådant tillstånd är bland annat att företagsverksamheten sker i ett företag som är registrerat i Finland, att företaget bedöms ha förutsättningar för en lönsam affärsverksamhet och att företaget har tillräckliga resurser för att bedriva affärsverksamheten. Det kan vara svårt att uppfylla dessa villkor. Dessutom bedömer Migrationsverket när det beviljar tillstånd också de allmänna villkoren för beviljande av tillstånd, exempelvis om sökanden har för avsikt att kringgå inresebestämmelserna.

Branschspecifika konsekvenser

Beviljade uppehållstillstånd för arbetstagare åren 2019–2023, där månadsinkomsten är mindre än 1 600 euro:

År	2019	2020	2021	2022	2023
Första tillstånd	1 167	1 336	1 261	866	831
Fortsatt tillstånd	859	1 554	1 516	921	1 126

Av tabellen framgår antalet personer som sedan 2019 har beviljats uppehållstillstånd för arbetstagare, när den månadsinkomst som angetts i ansökan legat under 1 600 euro i månaden. Migrationsverkets statistiktjänst har excerperat löneuppgifterna ur de registrerade anställningsvillkoren. Om det finns olika anställningsvillkor för en viss kund, används de senaste uppgifterna. Uppgifterna inbegriper både de fall där månadslön har angetts och de fall där timlön har angetts. Om ansökan anger timlön, har den lönen räknats om till månadslön enligt

en viss formel. Därför är siffrorna approximativa. De innefattar både deltidsanställda och heltidsanställda.

År 2022 fattades sammanlagt 15 902 sådana beslut om ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare där tillstånd beviljades (både första tillstånd och fortsatta tillstånd). År 2023 fattades hela 22 796 positiva beslut. Det året beviljades således 8,6 procent av uppehållstillstånden för arbetstagare till personer med lön under 1 600 euro, medan andelen 2022 var 11,2 procent. Andelen uppehållstillstånd för arbetstagare som beviljas med en lön som ligger under 1 600 euro minskar bland de beviljade tillstånden. Som sagt har antalet minskat årligen bland annat på grund av att lönerna i allmänhet har stigit under fem år.

Upphållstillstånd för arbetstagare kan beviljas också när en sökande har flera anställningar. Enligt statistiska uppgifter fattades under åren 2019–2023 fler än ett delbeslut i cirka fyra procent av de positiva besluten om uppehållstillstånd för arbetstagare. I siffran ingår de fall där ett nytt delbeslut har fattats för samma arbetsgivare. Typiska situationer med flera arbetsgivare är flera på varandra följande anställningar inom primärproduktionen. Dessutom ingår exempelvis s.k. städpooler samt olika restaurang-, städ- och tidningsbudskombinationer. Också i fortsättningen ska det vara möjligt att kombinera flera anställningar (se specialmotiveringen).

En granskning efter fackområde visar att 2022 var följande yrkesgrupper vanligast bland de där lönerna i samband med att en första ansökan om uppehållstillstånd gjordes låg under 1 600 euro i månaden: odlare av blandade växtslag (172 st.), flygvärdinnor, porslinsmålare m.fl. (126 st.), trädgårds- och växthusodlare samt anställda inom växthusodling (90 st.), svetsare och gasskärare (49 st.), rörläggare (39 st.), lokalvårdare m.fl. (33 st.), medhjälpare inom skogsbruk (33 st.), växtodlare och djuruppfödare, blandad drift (29 st.), sprutmålare och sprutlackerare (28 st.), uppfödare av kött- och mjölkboskap och av andra husdjur (28 st.), fjäderfäuppfödare (21 st.), medhjälpare inom trädgårdsodling (20 st.), processoperatörer inom sko- och väskindustrin (20 st.), timmermän och byggnadssnickare (19 st.), hembiträden och städare (19 st.), övriga konstnärer (16 st.), medhjälpare inom jordbruket (13 st.), grovplåtslagare och stålkonstruktionsmontör (10 st.) och frisörer (8 st.). Samma fackområden är vanligast när det gäller fortsatta tillstånd.

Arbetsmarknadsorganisationerna har ombetts ta fram uppgifter om det finns kollektivavtal där den lägsta månadslönen (eller timlönen omvandlad till månadslön) för heltidsarbete är mindre än 1 600 euro (grundlön utan tillägg). Om den lägsta lönen ligger mycket nära gränsen, ombads organisationen ge en närmare redogörelse om lönebildningen. De blev också ombuds att redogöra för de branscher där de anställda i praktiken enbart arbetar deltid, även om lönen för heltidsarbete överskrider lönegränsen. Uppgifterna från organisationerna har jämförts med arbets- och näringsbyråernas uppgifter om olika branscher och med meddelade delbeslut.

Av svaren framgick i stor utsträckning samma branscher som i Migrationsverkets statistik. Exempelvis är den lägsta månadslönen enligt kollektivavtalet för trädgårdsbranschen 1 608,20 euro och den lägsta möjliga månadslönen för introduktionstiden 1 446,52 euro. Det innebär att uppehållstillstånd för arbete inom den branschen i fortsättningen kan beviljas bara för heltidsarbete. Beroende på bransch varierar inkomsterna månatligen, vilket innebär att en ny försörjningsgräns kan medföra utmaningar, särskilt om arbetstagaren ansöker om fortsatt tillstånd och kravet på 1 600 euro i månaden inte har uppfyllts under giltighetstiden för det första uppehållstillståndet.

Också inom teknikindustrin kräver uppnåendet av en inkomstgräns på 1 600 euro heltidsarbete. Minimallönen enligt kollektivavtalet för heltidsanställda är 1 689,04 euro i månaden. I de flesta fall försäkrar arbetsgivarna inom dessa branscher (bl.a. varvsindustrin) att de redan nu erbjuder

heltidsarbete. Inom teknikindustrin finns många utstationerade arbetstagare som inte nödvändigtvis arbetar i Finland under tillståndets hela giltighetstid. Försörjningen i Finland under det första uppehållstillståndet når inte nödvändigtvis upp till den krävda nivån när det vid handläggningen av ansökan om fortsatt tillstånd granskas om försörjningen var tillräcklig under det föregående tillståndets giltighetstid.

När personal utifrån rekryteras inom social- och hälsovårdsbranschen garanterar arbetsgivarna i regel de anställda arbetstimmar som motsvarar heltidsarbete eller så gott som heltidsarbete. Också i fråga om omsorgsassistenterna överskrider lönekravet på 1 600 euro i heltidsarbete. Lönen för personliga assistenter beror på om arbetsgivaren är ett företag eller en privatperson. De statistikförs under sektorn hemvårdare (hemservice). År 2022 beviljades ett uppehållstillstånd med en lön på mindre än 1 600 euro och år 2023 totalt åtta uppehållstillstånd inom den sektorn. Till sektorn hör också barnskötare, så lönegränsen kommer i praktiken inte att ha någon stor inverkan när det gäller tillgången på personliga assistenter.

När det gäller turism-, restaurang- och fritidstjänster är det vanligt att en arbetssökande utanför EU/EES garanteras 90 arbetstimmar på 3 veckor, och då uppfylls inkomstgränsen på 1 600 euro inte uppfylls utan extratimmar, i synnerhet inte under de första åren i arbetslivet. Inom turism-, restaurang- och fritidsbranschen är det också vanligt med deltidsarbete inom Finlands arbetsmarknadsregion. Det är alltså möjligt att arbetsgivaren för att kunna anställa arbetskraft från tredjeländer i och med en inkomstgräns måste garantera sina utländska arbetstagare fler arbetstimmar än de finländska arbetstagarna. I praktiken syns emellertid inte den branschen i statistiken ovan. Detta kan bero exempelvis på att även om många utlänningar arbetar inom branschen, kan de vistas i landet till exempel med uppehållstillstånd för studerande och arbeta vid sidan av studierna. Detta kommer att vara möjligt även i fortsättningen. Således kommer propositionen att ha konsekvenser för branschen endast om arbetsgivarna börjar anställa arbetskraft från tredjeländer med uppehållstillstånd för arbetstagare och inte kan garantera dem tillräckligt med timmar.

Kabinpersonal som är anställd hos utländska underleverantörer inom flyg- och transportsektorn garanteras i dagens läge allmänt minimibeloppet enligt arbetsvillkoret i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dvs. 1 399 euro i månaden (2024). Den föreslagna ändringen kommer att påverka arbetskraften inom dessa företag.

Den lägsta tabelllönen enligt kollektivavtalet för sko- och läderindustrin är 9,44 euro i timmen. Om en månad exempelvis har 21 arbetsdagar blir lönen $21 \times 8 \times 9,44 = 1\,585,92$ euro. Lönegrunden inom branschen är vanligen timlön, inte månadslön, vilket i praktiken innebär att eftersom antalet arbetstimmar varierar beroende på längden på månaden, varierar också lönerna från månad till månad. Propositionen har således konsekvenser när det gäller att rekrytera arbetskraft från tredjeländer också inom denna bransch.

När det gäller buden för tidig utdelning av dagstidningar rekryteras arbetstagare från länder utanför EU/EES ofta till deltidsarbete. Timlönen enligt kollektivavtalet för utdelare (minst 9,98 eller 10,06 euro) samt antalet garanterade veckotimmar medför utmaningar när det gäller att nå den nya lönegränsen. Branschaktörerna garanterar i dag i sin ansökan om uppehållstillstånd i regel arbetstagaren ett minsta antal timmar med vilket månadslönen enligt kollektivavtalet blir 1 399 euro i månaden.

Hushållsarbetande och barnskötare (inget tillämpligt kollektivavtal) arbetar i regel hos en eller flera privata arbetsgivare. De som rekryteras utanför EU/EES garanteras för närvarande i regel månadsinkomster i enlighet med minimiinkomstgränsen för arbetsvillkoret, dvs. 1 399 euro i månaden. Den föreslagna försörjningsgränsen på 1 600 euro kan komma att påverka antalet

ansökningar, eftersom höjningen är betydande för en enskild hushållsarbetsgivare. När det gäller retroaktiv kontroll av försörjningen (vid prövningen av fortsatt tillstånd) medför lönegränsen utmaningar inom den branschen i fråga om arbetskraft utanför EU/EES. Detsamma gäller personliga assistenter, som i dagsläget garanteras en lön som motsvarar eller ligger något över arbetsvillkoret. Men som framgår ovan har sådana tillstånd beviljats endast i liten utsträckning.

Det finns inget allmänt bindande kollektivavtal i frisörer och nageltekniker, och därför garanteras inom dessa branscher i ansökningar om uppehållstillstånd i regel minimiförsörjning enligt arbetsvillkoret i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den föreslagna lönegränsen kan således också komma att påverka dessa branscher.

Utifrån vad som sägs ovan kommer propositionen att ha störst inverkan på dem som behöver deltidsanställd arbetskraft. Propositionen kommer dessutom att ha konsekvenser för vissa branscher som saknar ett gällande kollektivavtal och där det typiskt sett betalas en månadslön på mindre än 1 600 euro för heltidsarbete.

Enligt förslaget ska en separat lönegräns fastställas för uppehållstillstånd för arbetstagare. Uppehållstillstånd för arbetstagare är den överlägset vanligaste grunden när någon kommer till Finland för att arbeta, och det är ett så kallat generellt tillstånd som kan sökas för alla branscher där det inte finns någon separat tillståndsgrund. År 2023 beviljades till exempel 10 165 första uppehållstillstånd för arbetstagare, medan det samtidigt beviljades 491 uppehållstillstånd på grunden annat arbete (74 § i utlänningslagen), 1 297 uppehållstillstånd för specialsakskunniga och 164 EU-blåkort. Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete eller näringsutövning inbegriper specialområden där det med stöd av bestämmelserna i Finlands internationella förpliktelser ska beviljas tillstånd utan prövning av tillgången på arbetskraft och branscher där avvikelser görs från sådan prövning antingen för att det är fråga om en högkvalificerad person eller av branschspecifika orsaker. På denna grund beviljas exempelvis idrottare samt anställda hos religiösa samfund och internationella organisationer uppehållstillstånd. Det är fråga om en liten grupp arbetstagare som i regel inte står att finna inom landet, och då är det inte ändamålsenligt att begränsa tillgången på arbetskraft för dessa uppgifter.

De sökande kan i praktiken normalt sett inte ansöka om något annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare för utförande det arbetet. Detta beror på att det för de branscher för vilka det beviljats uppehållstillstånd med en månadsinkomst på mindre än 1 600 euro uttryckligen behövs uppehållstillstånd för arbetstagare. Exempelvis inom trädgårdsbranschen kan man också ansöka om uppehållstillstånd enligt lagen om säsongsanställning (lag 907/2017 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning), men det förutsätter att behovet av arbetskraft uttryckligen är säsongsbundet och inte kontinuerligt. Inom jordbruks- och trädgårdsbranschen går det att ansöka om visum för säsongsarbete eller säsongsarbetsintyg (arbete i 3 mån.), uppehållstillstånd för säsongsarbete (arbete i 6–9 mån.) eller uppehållstillstånd för arbetstagare (arbete i över 9 mån.) beroende på anställningens längd.

Konsekvenser för kollektivavtalssystemet

I Finland tillämpas inte minimilön, utan den lägsta lönen bestäms enligt kollektivavtal. Enligt 2 kap. 10 § i arbetsavtalslagen ska arbetstagaren betalas sedvanlig och skälig lön för det arbete han eller hon utfört, om inget kollektivavtal som är bindande enligt lagen om kollektivavtal eller inget allmänt bindande kollektivavtal ska tillämpas i ett anställningsförhållande och om arbetsgivaren och arbetstagaren inte har avtalat om vederlag för arbetet.

EU:s minimilönedirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen) medför ingen ändring i detta avseende, eftersom Finland och andra medlemsstater där lönerna bestäms uteslutande enligt kollektivavtal inte är skyldiga att införa lagstadgad minimilön.

Avsikten med denna proposition är inte att på något sätt lägga sig i kollektivavtalen eller lönerna enligt dem. Om den kollektivavtalsenliga lönen inom en viss bransch underskrider den lönegräns som fastställs och en anställd inte kan betalas högre lön, kan arbetsgivaren välja att inte anställa tredjelandsmedborgare för den arbetsuppgiften.

Konsekvenser för läroavtalsutbildningen

Det finns totalt 160 examina inom yrkesutbildningens examensstruktur där det går att skaffa sig kompetens genom läroavtalsutbildning, dvs. huvudsakligen i praktiska arbetsuppgifter på en arbetsplats i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. I synnerhet inom social- och hälsovården anställs arbetskraft från tredjeländer också för läroavtalsutbildning. I enlighet med 70 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) ska arbetstiden per vecka för en studerande i läroavtalsutbildning i genomsnitt vara minst 25 timmar. Utöver det kunnande som förvärvas i praktiska arbetsuppgifter på en arbetsplats kompletteras läroavtalsutbildningen vid behov också i andra lärmiljöer (t.ex. på läroanstalter och webben), varvid det är en arbetsavtalsfråga mellan den studerande och arbetsgivaren att avtala om lön för annan tid än den då den studerande förvärvar kunnande i praktiska arbetsuppgifter på arbetsplatsen. Om arbetsgivaren inte betalar lön för sådan tid för förvärvande av kunnande i andra lärmiljöer, är den studerande berättigad till studiesociala förmåner inom läroavtalsutbildningen i enlighet med 102 § i lagen om yrkesutbildning.

För varje studerande som inleder en yrkesutbildning utarbetas en personlig utvecklingsplan för kunnandet (PUK). I planen antecknas bl.a. de lärmiljöer (t.ex. arbetsplats, läroanstalt eller webben) där den studerande förvärvar sitt kunnande. Om mer än hälften av det förvärvande som skrivs in planen ordnas i form av läroavtalsutbildning ska ansökan gälla uppehållstillstånd för arbetstagare. I så fall kommer den nya planerade inkomstgränsen också att påverka dem som kommer till Finland för läroavtalsutbildning. Enligt statistiken över uppehållstillstånd är social- och hälsovården den vanligaste bransch som studerande från tredjeländer söker sig för läroavtalsutbildning. Exempelvis är läroavtalsutbildning för omsorgsassistenterna i de flesta fall heltidsarbete och där kommer inkomstgränsen på 1 600 euro således att överskrids även i fortsättningen. Så gott som utan undantag är den lön som garanteras i ansökan om uppehållstillstånd den lön som närvårdaren betalas enligt kollektivavtalet med ett avdrag på 6 eller 10 procent. I genomsnitt har lönen enligt tillståndsansökningarna legat omkring 2 000 euro. Som sagt kan kunnande genom läroavtalsutbildning förvärvas också inom många andra branscher, men det är inte möjligt att undersöka lönerna och bestämmelserna i kollektivavtalen för alla branscher och examina när det gäller läroavtalsutbildning.

Om andelen arbete (och därmed lönen) i läroavtalsutbildning är så pass liten att personen inte kan få uppehållstillstånd för arbetstagare, kan han eller hon ansöka om uppehållstillstånd för studerande. Då får studeranden dock med stöd av sin rätt att arbeta enligt det uppehållstillståndet arbeta högst 30 timmar i veckan. Det kan således hända att det i och med den nya högre inkomstgränsen uppstår situationer där en person bör ansöka om uppehållstillstånd för arbetstagare, men där personens inkomster inte är tillräckliga för att sådant uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Om arbetstimmarna emellertid överstiger 30 timmar, kan den studerande heller inte beviljas uppehållstillstånd för studerande. I nuläget framstår detta inte som ett problem, eftersom det i praktiken inte har kommit in några sådana ansökningar, men om det i

framtiden kommer sådana ansökningar, kan det hända att arbetsgivarna reagerar antingen genom att öka antalet arbetstimmar eller andelen avlönad utbildning eller läroanstalterna för sin del genom att minska andelen arbetstimmar inom utbildningen. Det är emellertid önskvärt att andelen utbildning som ordnas på en arbetsplats är stor, eftersom den ger bättre möjligheter för målgruppen att få jobb efter utbildningen och främjat exempelvis språkinläringen.

4.2.1.4 Sammanfattning av de ekonomiska konsekvenser

En lönegräns uppskattas minska antalet första uppehållstillstånd för arbetstagare med cirka 120–250 år 2025. På längre sikt beror konsekvenserna för tillgången på arbetskraft och för sysselsättningen på hur högt lönegränsen kommer att läggas genom förordning. Om lönegränsen inte höjs genom förordning, upphör dess begränsande effekter på tillgången på arbetskraft uppskattningsvis 2029. Regeringsprogrammet innehåller inte något beslut om höjning av nivån på lönegränsen.

De företagsspecifika konsekvenserna kommer att drabba jord- och skogsbruket, fiskerinäringen samt uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster hårdast. Tillgången på arbetskraft begränsas kraftigast inom de branscher och företag som använder mest deltidsanställd arbetskraft. Det är i synnerhet personer inom följande yrkesgrupper att ligga under en inkomstgräns på 1 600 euro: jordbrukare och djuruppfödare o.d. och biträdande personal inom jordbruk, skogsbruk och fiskerinäringen samt städare, hembiträden och övriga rengöringsarbetare. Regionalt sett skulle effekterna vara relativt sett störst i Egentliga Finland, Österbotten och Södra Savolax.

Konsekvenserna för de offentliga finanserna av en fastställd lönegräns uppskattas bli små. Personer som kommer från länder utanför EU/EES och vars löneinkomst under inreseåret är cirka 1 500 euro i månaden kommer att ha en genomsnittlig årlig inverkan på de offentliga finanserna under sin livscykel, i huvudsak nära noll. Eftersom lönegränsen uppskattningsvis kommer att minska invandringen endast i fråga om en relativt begränsad grupp, kommer också de uppskattade konsekvenserna för de offentliga finanserna sammantaget att ligga nära noll.

4.2.2 Andra konsekvenser för människor och samhälle

4.2.2.1 Sökande och deras familjemedlemmar

Propositionen har konsekvenser särskilt för sådana sökande av uppehållstillstånd som arbetar deltid inom vissa branscher som nämns i avsnittet om tillgången på arbetskraft.

Propositionen har inga direkta konsekvenser för familjemedlemmar till dem som ansöker om uppehållstillstånd för arbetstagare, eftersom kravet på försörjning vid familjeåterförening inte ändras genom propositionen. Nettoinkomstgränsen för familjeåterförening när det gäller maken eller maken är 1 700 euro i månaden (kalkylmässigt 1 000 euro för anknytningspersonen och 700 euro för andra vuxna). Det belopp som krävs för det första barnet ökar med 500 euro och för det andra barnet med 400 euro. Fastställandet av en särskild lönegräns för uppehållstillstånd för arbetstagare ändrar inte beräkningsformeln. I enlighet med 39 § 2 mom. i utlänningslagen strider det inte mot försörjningsförutsättningen att falla tillbaka på förmåner som ersätter kostnader. Till dessa hör bland annat barnbidrag, handikappbidrag, underhållsstöd, bostadsbidrag och stöd för vård av barn. I praktiken innebär detta att de bidrag som familjen får och som hör till den kategorin minskar beloppet av annan försörjning som i princip krävs. Det approximativa minimibeloppet på sökandens inkomster och tillgångar kan alltså bestå av det sammanlagda beloppet av de sociala förmåner som ersätter kostnader andra inkomster och

tillgångar. Till exempel kan barnbidrag alltid beaktas i fråga om barn, eftersom alla barn som bor i Finland har rätt till det.

För närvarande finns inkomstgränserna för familjeåterförening angivna i Migrationsverkets anvisningar. Gränserna är approximativa utgångspunkter som trots att de är vedertagen inte är rättsligt bindande. I enlighet med 39 § i utlänningslagen är det alltid fråga om en bedömning av huruvida den sökande kan antas bli beroende av utkomststöd eller någon motsvarande förmån, och beloppsgränserna har bestämts för att underlätta bedömningen och för att ha enhetliga principer. Regeringsprogrammet innehåller emellertid en skrivning om att inkomstgränserna för uppehållstillstånd ska utredas med beaktande av konsekvenserna för tillgången på arbetskraft och de offentliga finanserna. Avsikten är dessutom att också beslut om inkomstgränserna för familjeåterförening i fortsättningen ska fattas genom förordning av statsrådet. Avsikten är inte enligt regeringsprogrammet att sänka inkomstgränserna. Således är det i praktiken svårt att återförena familjen med bruttoinkomster under 1 600 euro, såvida det inte är fråga om endast ett minderårigt barn eller familjen inte har kompletterande inkomster eller om det inte finns exceptionellt vägande skäl att göra undantag från försörjningsförutsättningen eller barnets bästa kräver det.

4.2.2.2 Konsekvenser för barn

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59 och 60/1991) ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ. Också enligt 6 § i utlänningslagen det i beslut ägnas särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa och vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa.

En bedömning av försörjningen hänger för barnets del samman med en ansökan som grundar sig på familjeband, det vill säga till en situation där anknytningspersonen ansöker om uppehållstillstånd för arbetstagare och där man samtidigt avgör barnets ansökan på grund av familjeband. Som framgår av avsnittet ovan krävs det nettoinkomster på 1 500 euro för att få tillstånd på grund av familjeband för ett minderårigt barn. Det är alltså fråga om lägen där anknytningspersonen skulle bli beviljad uppehållstillstånd med bruttoinkomster under 1 600 euro och där uppehållstillstånd på grund av familjeband har sökts för ett (1) barn. Om uppehållstillstånd söks för maken eller maken och endast ett barn, ska nettoinkomsterna i princip vara 2 200 euro. År 2023 och 2024 har det beviljats tillstånd på grund av familjeband i sådana fall där anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd för arbetstagare och lönen enligt löneuppgifterna är mindre än 1 600 euro.

	2023	2024
Första tillstånd, barn till en annan utlänning	17	2
Fortsatt tillstånd, barn till annan utlänningar	39	2
Sammanlagt	56	4

Propositionen kan således ha konsekvenser för sådana barn vars vårdnadshavare inte längre får fortsatt tillstånd efter det att en inkomstgräns på 1 600 euro fastställts, förutsatt att anknytningspersonen inte heller kan höja sin inkomstnivå eller att barnet inte har någon annan

familjemedlem som kan vara anknytningsperson. Det är främst i fråga om fortsatta tillstånd som det uppstår konsekvenser, eftersom barnet fortfarande befinner sig i ursprungslandet när ansökan om ett första uppehållstillstånd görs och vägran att bevilja det första tillståndet således inte inverkar lika mycket på barnet som vägran att bevilja fortsatt tillstånd. Om anknytningspersonen inte uppfyller villkoren för att beviljas tillstånd och inte får fortsatt tillstånd, kan inte heller barnet få uppehållstillstånd i Finland på grund av familjeband. Lönegränsen är en absolut villkor för att bli beviljad tillstånd och inga undantag är möjliga. Det innebär att barnet måste lämna landet med sin familj och på nytt bosätta sig i sitt tidigare hemland. Men barnet kan ändå fortsätta att leva familjeliv med sin vårdnadshavare.

Dessutom kan propositionen ha konsekvenser barn vars andra vårdnadshavare har ett uppehållstillstånd för arbetstagare beviljat med inkomster under 1 600 euro, men som inte längre får fortsatt uppehållstillstånd i Finland. Även om barnets eget uppehållstillstånd inte är beroende av detta, inverkar propositionen på barnets rätt att leva familjeliv med båda föräldrarna. Vad som är barnets bästa bedöms också i samband med ett eventuellt beslut om avvisning eller utvisning, men då bedöms inte försörjningen utan bland annat vårdnadshavarrelationen och underhållsrelationen samt avvisningens eller utvisningens konsekvenser för familjelivet.

4.2.2.3 Jämlikhet och jämställdhet

Förslaget kan ha konsekvenser för jämlikheten. När en lönegräns fastställs kommer arbetsgivarna i praktiken bara att kunna anställa heltidsanställd arbetskraft från utlandet inom låglönebranscher. Detta kan leda till att finska medborgare, EU-medborgare och tredjelandsmedborgare vars vistelsegrund inte är beroende av arbete anställs på deltid, om det är osäkert hur mycket arbete arbetsgivaren har att erbjuda. Det sker eventuellt inom branscher med mycket deltidsarbete i dagsläget, exempelvis hotell- och restaurangbranschen och handelsbranschen. Precis som framgår av avsnittet om de branschspecifika konsekvenserna framträder dessa branscher i dagens läge inte särskilt i statistiken över de branscher för vilka det beviljats uppehållstillstånd när månadsinkomsterna är mindre än 1 600 euro. Detta kan till exempel bero på att det också finns sådana tredjelandsmedborgare på vår arbetsmarknad vars uppehållstillstånd inte är bundet till arbete. Det rör sig exempelvis om studerande som typiskt sett vid sidan av sina studier arbetar just inom hotell- och restaurangbranschen. Dessa personer kan också i fortsättningen anställas i deltidsarbete, eftersom den föreslagna lönegränsen har konsekvenser bara för dem invandrar med uppehållstillstånd för arbetstagare. Hotell- och restaurangbranschen har exempelvis också sådana arbetsuppgifter där lönen är betydligt högre än den lönegräns som nu föreslås bli fastställd. Här kan som exempel nämnas kockar, vars lägsta månadslön utan arbetslivserfarenhet inom branschen är 2 031 euro. Det går således även fortsättningsvis att från tredjeländer anställa arbetskraft med uppehållstillstånd för arbetstagare för dessa jobb, eftersom den föreslagna lönegränsen överskrids också när det anställda har ett deltidsavtal. Den föreslagna lönegränsen utgör på så sätt ingen begränsning när det gäller deltidsanställningar, utan det avgörande är lönen och vistelsegrunden.

Bestämmelser om förbud mot diskriminering finns i 8 § i diskrimineringslagen. Enligt paragrafen får ingen diskrimineras på grund av bland annat ålder, ursprung, nationalitet eller språk. I 12 § i den lagen föreskrivs det om legitima grunder för särbehandling i yrkesverksamhet och vid anställning. Enligt paragrafen är särbehandling berättigad i arbetsavtalsförhållanden och offentligrättsliga anställningar, vid arbetspraktik och annan motsvarande verksamhet och i anställningssituationer, om särbehandlingen föranleds av verkliga och avgörande krav som gäller arbetsuppgifternas art och utförande och särbehandlingen är proportionerlig för att ett legitimt syfte ska uppnås. Också i 2 kap. 2 § i arbetsavtalslagen (55/2001) finns bestämmelser om opartiskt bemötande och diskrimineringsförbud.

Om finska medborgare, EU-medborgare eller sådana tredjelandsmedborgare vars vistelsegrund inte är jobbrelaterat anställs för deltidsarbete på grund av medborgarskap eller av någon annan orsak som gäller personen, måste det således avvägas om det är berättigat, dvs. om särbehandlingen föranleds av verkliga och avgörande krav som gäller arbetsuppgifternas art och utförande och särbehandlingen är proportionerlig för att ett legitimt syfte ska uppnås. Propositionen kommer emellertid att påverka detta endast i begränsad omfattning när man beaktar att det redan nu föreskrivs om ett försörjningskrav när det gäller uppehållstillstånd för arbetstagare. Det innebär att en tredjelandsmedborgare ska garanteras så många arbetstimmar att försörjningsförutsättningen blir uppfylld, medan en finsk medborgare kan anställa för deltidsarbete också med färre arbetstimmar. Med andra ord har en sådan avvägning varit obligatorisk också i nuläget. Det finns också många branscher där också deltidsarbete kan räcka för att överskrida inkomstgränsen på 1 600 euro. De branscher där det i framtiden går att anställa tredjelandsmedborgare främst för heltidsarbete är slutligen relativt få till antalet, och det rör sig om branscher där det i vilket fall som helst är vanligt med heltidsarbete (t.ex. inom jordbruk).

Också 2 kap. 5 § i arbetsavtalslagen innehåller bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att erbjuda deltidsanställda arbete. Enligt den paragrafen ska arbetsgivaren, om den behöver flera arbetstagare för uppgifter som är lämpliga för sådana arbetstagare som redan arbetar på deltid, erbjuda de deltidsanställda dessa arbeten oberoende av skyldigheten att återanställa arbetstagare enligt 6 kap. 6 § i samma lag. Arbetsgivarna är således redan nu skyldig att erbjuda sina anställda fler arbetstimmar innan de börjar rekrytera från tredjeländer.

Enligt Migrationsverkets statistik beviljas män betydligt fler uppehållstillstånd för arbetstagare än vad som beviljas kvinnor. Exempelvis var männens andel 77 procent av de tillstånd som beviljades 2022. För dem som tjänar mindre än 1 600 euro är fördelningen ändå annorlunda. I den lönegruppen var ungefär 60 procent män och 40 procent kvinnor. Med andra ord påverkar fastställandet av en lönegräns på 1 600 euro relativt sett kvinnor mer än män.

4.2.3 Myndigheter

4.2.3.1 Arbets- och näringsbyråerna

Arbets- och näringsbyrån kontrollerar vid delbeslutsprövningen av ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare att utlänningens försörjning är tryggad genom inkomster från förvärsarbete under uppehållstillståndets giltighetstid. Propositionen medför ingen ändring i denna prövning. Efter det att omorganiseringen av den offentliga arbetskraftsservicen trätt i kraft den 1 januari 2025 är det Migrationsverket som kontrollerar den sökandes försörjning i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare.

Propositionen har vissa konsekvenser för arbets- och näringsbyråns verksamhet och prövning. Arbets- och näringsbyrån ska säkerställa att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare och att de arbetsvillkor arbetsgivaren har avtalat om med sökanden stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden. När det gäller att bedöma om försörjningen är tillräcklig medför propositionen ändringar arbets- och näringsbyråns tillämpningspraxis i fråga om både ansökningarna om ett första uppehållstillstånd och ansökningarna om fortsatt uppehållstillstånd när det gäller de branscher där ett allmänt bindande kollektivavtal inte tillämpas eller där minimilönen enligt det kollektivavtal som ska tillämpas är mindre än 1 600 euro i månaden. En högre lönegräns inverkar också på behandlingen av de ansökningar där den som söker om uppehållstillstånd för arbetstagare bara garanteras deltidsarbete. I praktiken är inverkan på den praktiska tillämpningen inte stor,

eftersom arbets- och näringsbyråerna redan nu förvissat sig om att lönen är tillräcklig enligt de gällande bestämmelserna.

En högre lönegräns kan öka risken för att arbetsgivare i samband med ansökan om uppehållstillstånd försöker få lönen att framstå som högre än den faktiskt är. Om arbets- och näringsbyrån när den avväger om fortsatt uppehållstillstånd ska beviljas upptäcker att arbetsgivaren i samband med ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare har lämnat myndigheten felaktiga eller vilseledande uppgifter om den garanterade försörjning, kan ändringen eventuellt i fortsättningen öka antalet beslut om vägrat uppehållstillstånd.

En högre lönegräns kan också innebära att arbets- och näringsbyrån i synnerhet i initialskedet fattar fler negativa delbeslut än tidigare. Inledningsvis kan också antalet begäranden om komplettering antas öka, men sannolikt bara tillfälligt.

Kundservicens betydelse kommer att accentueras och detta kan förväntas öka arbets- och näringsbyråernas arbetsmängd något. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt kommunikation och kundrådgivning så att smidiga uppehållstillståndsprocesser kan erbjudas även i fortsättningen.

4.2.3.2 Migrationsverket

Lönegräns för uppehållstillstånd för arbetstagare

Innan omorganiseringen av den offentliga arbetskraftsservicen träder i kraft kommer den sökandes försörjning och den nya lönegränsen enligt denna proposition att kontrolleras av arbets- och näringsbyrån i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare. Ändringen påverkar således inte direkt Migrationsverkets verksamhet före den 1 januari 2025.

Efter omorganiseringen kontrollerar Migrationsverket den sökandes lön också i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare, och då ska Migrationsverket tillämpa den fastställda lönegränsen. Det finns emellertid ingen anledning att anta att det skulle förändra situationen avsevärt jämfört med nuläget ur myndighetens synvinkel. Också den gällande lagen förutsätter att sökandens försörjning kontrolleras, och i praktiken görs det utifrån vissa gränsvärden. Det är inte att förvänta att situationen skulle bli på något sätt oklarare eller annars mer arbetskrävande bara på grund av att det utöver försörjningsförutsättningen uppställs en separat lönegräns som är högre än den nedre försörjningsgränsen.

En högre lönegräns kan i princip innebära att det fattas fler avslagsbeslut på ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare och exempelvis beslut om avlägsnande ur landet till följd av dem, om sökanden befinner sig i Finland. Detta kan i någon mån också öka Migrationsverkets arbetsbörda. Det kan ändå antas att när kunderna ges tydliga anvisningar om lönegränsen och dess bindande verkan blir det åtminstone på längre sikt ovanligt med ansökningar där lönen är lägre än den gränsen, vilket avsevärt minskar lönegränsens inverkan. Det är i och för sig typiskt att lagändringar i inledningsfasen trots information orsakar viss oklarhet om tillståndsvillkoren, vilket kan leda till begäranden om kompletterande uppgifter och till och med avslag, men sådana lägen är övergående.

Fastställande av lönegränsen genom förordning av statsrådet

Det har ingen särskilt stor relevans för Migrationsverkets dagliga verksamhet om den lönegräns som tillämpas inom en viss tillståndsgrund bygger på lag, förordning eller exempelvis vedertagen praxis som härletts ur förarbetena till en lag. Om den inkomstgräns som fastställs

genom förordning ändras ofta, kräver det exempelvis uppdatering av den automatiska tillståndshandläggningen och de interna anvisningarna och anvisningarna till kunderna. Det finns dock ingen anledning att anta att detta skulle öka Migrationsverkets arbetsbörda särskilt mycket jämfört med nuläget med tanke på att lönegränsen redan nu för specialsakkunnigas del är bunden till löntagarnas genomsnittliga bruttolön, som uppdateras årligen, och i fråga om andra tillstånd på grund av arbete i praktiken till kollektivavtal och arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), som också de ändras regelbundet.

4.2.3.3 Lönegränsens inverkan på bedömningen av försörjningsförutsättningen

I avsnittet om nuläget ovan beskrivs det hur försörjningen bedöms vid ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare. Avsikten med den reform av 5 kap. i utlänningslagen som trädde i kraft den 23 februari 2023 var emellertid att införa gemensamma bestämmelser om de allmänna villkoren för alla uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete. Det innebär att försörjningsförutsättningen också gäller uppehållstillstånd som beviljas med stöd av 74 § (annat arbete, exkl. idrottare, för vilka försörjningsförutsättningen bedöms utifrån det avtal mellan idrottsutövaren och idrottsföreningen som avses i 1 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) och den årsinkomstgräns för försäkringsskyldigheten som anges i avtalet). Det gäller också uppehållstillstånd för specialsakkunniga, även om det i det fallet också finns en separat inkomstgräns.

I praktiken ska det i samband med tillståndsprövningen kontrolleras både att försörjningsförutsättningen uppfylls och att den separata lönegränsen överskrids. Det beror på att lönegränsen är den gräns i sista hand för när uppehållstillstånd för arbetstagare inte kan beviljas med lägre lön. Försörjningsförutsättningen förutsätter däremot att lönen åtminstone ligger i linje med det kollektivavtal som tillämpas på arbetet. Om inget kollektivavtal tillämpas, uppfylls kravet på försörjning om lönen motsvarar lönenivån för likadana uppgifter. Om lönen inom branschen i fråga inte kan fastställas utifrån dessa kriterier ska den på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) vara så stor att arbetsvillkoret uppfylls. Också i fortsättningen krävs det att lönen stämmer överens med kollektivavtalet eller motsvarar lönenivån vid liknande arbetsuppgifter, förutsatt att lönen överskrider den separata lönegränsen på 1 600 euro. Försörjningsförutsättningens förlorar således inte sin betydelse, och dessutom är den också i enlighet med vad som sägs ovan tillämplig på tillstånd som beviljas med stöd av 74 § i utlänningslagen och för vilka det inte uppställs någon separat lönegräns.

4.2.3.4 Konsekvenser för system

Det krävs ingen systemutveckling när en separat lönegräns uppställs och inte heller någon separat finansiering. Uppdateringar kräver inte att lagen träder i kraft en viss dag då det görs uppdateringar i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden (UMA) för införandet, utan uppdateringen kan göras flexibelt efter behov.

4.2.3.5 Beskickningar

Propositionen har inga identifierade konsekvenser för handläggningen av uppehållstillstånd vid de finska beskickningarna. Propositionen kan påverka beskickningarnas arbetsmängd i liten utsträckning, om antalet ansökningar minskar till följd av den nya lönegränsen. Sett i bredare perspektiv har antalet ansökningar emellertid ökat de senaste åren, och det är också möjligt att arbetsgivare som nu erbjuder deltidsarbete övergår till att erbjuda heltidsarbete.

4.2.3.6 Arbetarskyddsmyndigheterna

Propositionen ökar inte behovet av arbetarskyddstillsyn, eftersom arbetarskyddsmyndigheten redan nu utövar tillsyn över utlänningarnas minimianställningsvillkor. Däremot blir lönegränsen en ny fråga som ska beaktas vid inspektioner.

För arbetarskyddsmyndigheternas del kan ändringarna eventuellt öka antalet polisanmälningar. Arbetarskyddsmyndigheten ska i enlighet med 85 § 2 mom. i utlänningslagen göra en anmälan till polisen, bland annat om den annat upptäcker att arbetsgivaren i samband med ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare har försäkrat en högre månadslön än vad som de facto har varit fallet i anställningsförhållandet. En sådan gärning är med stöd av 186 § 1 mom. 2 punkten i utlänningslagen straffbar som utlänningsförseelse av arbetsgivare. På motsvarande sätt ökar också polisens arbete om antalet polisanmälningar ökar.

4.2.4 Regional utveckling och landsbygden

4.2.4.1 Regionala konsekvenser

Propositionen har regionala konsekvenser. Många av de branscher som påverkas av ändringen är uttryckligen landsbygdsnäringsar (se avsnitt 4.2.1.3 Sysselsättning och arbetsliv (branschvisa konsekvenser)).

Enligt Migrationsverkets statistik beviljades exempelvis 2022 totalt 81 uppehållstillstånd för arbetstagare för arbete i Närpes. För arbete i Salo beviljades 236 tillstånd samt i Raseborg 40, i Sagu 34, Korsholm 33, i Jorois 26, i Laitila 28, i Pemar 26 och i Pöytis 30 tillstånd. I dessa kommuner finns trädgårdar och där bedrivs växthusodling.

Bland kommunerna finns också stora städer med stora företag som rekryterar mycket arbetskraft också från tredjeländer. För arbete i Helsingfors beviljade 116 tillstånd samt i Åbo 116, i Vanda 114 och i Esbo 40 tillstånd.

Som framgår av det som sägs ovan kommer tillgången på arbetskraft alltså att försvåras särskilt inom jord- och skogsbruket samt i mindre utsträckning inom fastighetsskötsel och landskapsvård. Sett till yrket kommer en lönegräns på 1 600 euro i synnerhet att minska invandringen bland jordbrukare och djuruppfödare, biträdande personal inom jordbruk, skogsbruk och fiskerinäringen, städare samt hembiträden och övriga rengöringsarbetare. Regionalt sett blir konsekvenserna sannolikt vara störst i Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten. Konsekvenserna drabbar alltså kommunerna på olika sätt och kan komma att försvaga utvecklingen av livskraften i de kommuner som ändringarna berör mest.

4.2.4.2 Åland

Enligt 27 § 2 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om rätten att vistas i landet. På Åland finns Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet som behandlar ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare. Således påverkar ändringen också den myndighetens verksamhet när den måste börja tillämpa den nya lönegränsen.

På Åland är de branscher för vilka det beviljas tillstånd för löner under 1 600 euro i stor utsträckning desamma som på fastlandet. Det gäller främst om växthusarbete och annat jordbruksarbete. Största delen av de beviljade tillstånden beviljas också på Åland för jobb där lönen överskrider lönegränsen på 1 600 euro.

4.2.4.3 Kommunerna och välfärdsområdena

Propositionen har inga kostnadskonsekvenser för kommunerna och välfärdsområdena och den föranleder inga uppgifter för dem. Kommunerna övertar ansvaret för arbetskraftsservicen den 1 januari 2025. Propositionen kan således ha vissa konsekvenser för kommunernas sysselsättnings- och arbetsgivar-service. Som det konstateras ovan påverkas kommunerna på olika sätt och fastställandet av en lönegräns kan försvaga utvecklingen av livskraften i synnerhet i de kommuner som berörs mest av ändringarna, förutsatt att arbetsgivarna inte kan anställa arbetstagare på grund av att en lönegräns fastställs. Reformen kan också inverka på kommunernas ekonomi i form av minskade skatteinkomster i områden där företagen på grund av att en lönegräns fastställts inte kan anställa arbetstagare.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Ändring genom att ändra försörjningsförutsättningen

I stället för att fastställa en särskild inkomstgräns kan ändringen också genomföras genom att ändra kravet på försörjning för uppehållstillstånd på grund av arbete, dvs. 71 § 3 punkten i utlänningslagen. Den paragrafen gäller emellertid alla i 5 kap. i utlänningslagen avsedda uppehållstillstånd som beviljas för arbete och effekten är således mer omfattande än avsett.

I praktiken har det inte funnits några alternativa handlingsvägar, eftersom genomförandesättet har angetts relativt entydigt i regeringsprogrammet.

5.2 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

De alternativa lösningsmodellerna har i praktiken samma konsekvenser som den föreslagna. För att få uppehållstillstånd för arbetstagare ska sökanden och arbetsgivaren kunna garantera att den sökandes lön överstiger 1 600 euro i månaden.

5.3 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.3.1 Andra EU-länder

Som stöd för den internationella jämförelsen gjordes en enkät via det europeiska migrationsnätverket EMN (European Migration Network) till övriga EU-medlemsländer. Syftet med enkäten var att ta reda på om det uppställt särskilda inkomstgränser för s.k. vanliga uppehållstillstånd på grund av arbete, dvs. för uppehållstillstånd för specialsakkunniga, och om svaret är ja, hur höga gränserna är i så fall. Andra frågor som ställdes var hur gränserna bestäms och hur ofta de uppdateras. Svar inkom från Österrike, Belgien, Bulgarien, Kroatien, Cypern, Tjeckien, Estland, Frankrike, Tyskland, Ungern, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovakien, Slovenien, Sverige och Norge. I de flesta länder ska lönen motsvara kollektivavtalsenlig lön eller, om sådan inte finns, den allmänna branschlönen eller minimilönen, om en sådan tillämpas i landet. Nedan behandlas i vissa landsspecifika lösningar antingen när landet har en separat lönegräns eller när det annars är relevant att jämföra landet med Finland på grund av läge, arbetsmarknad eller samhälle. Syftet med jämförelsen är att få en uppfattning om hur den lönemodell som Finland planerar förhåller sig till europeiska jämförelseländer.

5.3.2 Sverige

I Sverige finns det ett försörjningskrav och där ligger gränsen högre än den nedre gränsen enligt kollektivavtalet när det gäller att få arbetstillstånd. Det är fråga om ett tillstånd som beviljas för arbete och som ligger närmast vårt uppehållstillstånd för arbetstagare. Ett sådant tillstånd får enligt 6 kap. 2 § i utlänningslagen (2005:716) ges till en utlänning om anställningen gör det möjligt för honom eller henne att uppnå en god försörjning. Beslut om vad som är god försörjning fattas av regeringen genom förordning, och den ligger i dagens läge på 80 procent av medianlönen. Den medianlön som fastställdes i juni 2023 var 34 200 kronor (ca 2 970 euro), och då ska den lön som krävs för arbetstillstånd (80 procent) vara minst 27 360 kronor (ca 2 376 euro) i månaden. Kravet gäller nationellt arbetstillstånd, som i praktiken motsvarar uppehållstillståndet för arbetstagare i Finland. Försörjningskravet gäller inte tillstånd som baserar sig på EU-lagstiftningen, dvs. exempelvis inte tillstånd för säsongsarbete eller EU-blåkort. Försörjningskravet ändrades hösten 2022 och ändringen trädde i kraft den 1 november 2023. I Sverige har man identifierat ett antal branscher där lönerna kategoriskt ligger under det nya kravet. Till dessa hör bland annat snabbmatpersonal, restaurangbiträden, lokalvårdare och anställda inom hemtjänsten. Syftet med ändringen är att erbjuda utlännningar som redan befinner sig i Sverige arbete och att minska missbruk av arbetstillstånd.

Den 15 februari 2024 kom dessutom en utredning ([SOU 2024:15](#)) med förslag om att slopa försörjningskravet och ersätta det med ett lönekrav som ska ligga i nivå med medianlönen i Sverige. Det ska vara möjligt att göra undantag från lönekravet inom vissa yrken där det råder brist på arbetskraft (nationellt och regionalt). Dessa yrken ska bestämmas årligen av Migrationsverket i samarbete med Arbetsförmedlingen, och arbetsmarknadsorganisationerna ska höras. Betänkandet rekommenderar ännu inte de yrken där lönekravet ska frångås. I yrken där det råder brist på arbetskraft ska det inte krävas att lönen följer kollektivavtalet eller praxis inom yrket eller branschen. Ett alternativt förslag är att lönen ska vara hälften av medianlönen. Om förslagen går vidare kan de träda i kraft 2025.

5.3.3 Danmark

För att få danskt uppehållstillstånd för arbete krävs en årslön som överstiger en viss årligen fastställd gräns. År 2023 uppgick den lönen till 465 000 danska kronor (ca 62 350 euro). Tillstånd kan också beviljas den som har en årslön som överstiger 375 000 kronor (ca 55 186 euro) om jobbet först kunnat sökas via Eures-portalen och danska Jobnet. Dessutom krävs det att arbetslösheten i Danmark inte är mer än 3,75 procent under de tre månader som föregår ansökan. Det finns också andra kompletterande villkor för att kunna bli beviljad tillstånd.

I Danmark finns också en så kallad positivlista över branscher där det förekommer brist på arbetskraft. Inom de branscherna räcker det att lönen motsvarar den allmänna branschlön.

5.3.4 Norge

I Norge har ingen särskild inkomstgräns uppställts för uppehållstillstånd för arbetstagare, utan den lönenivå som krävs bestäms enligt den nedre gränsen i kollektivavtalet. Om det inte finns något tillämpligt kollektivavtal inom branschen, ska lönen vara normallön inom branschen.

5.3.5 Estland

Estland tillämpar en inkomstgräns som motsvarar genomsnittslönen. För att få uppehållstillstånd i Estland ska arbetstagaren under perioden mars 2023–mars 2024 tjäna minst 1685 euro i månaden. Inkomstgränsen bestäms genom lag (178 § 1 mom. i den estniska

utlänningslagen). Enligt paragrafen ska utläningar betalas lön enligt den föregående genomsnittslön som den estniska statistikcentralen (Statistikaamet) offentliggjort. Inkomstgränserna justeras en gång om året.

5.3.6 Lettland

Lettland tillämpar en inkomstgräns av samma typ som i Estland. För att få arbetstillstånd i Lettland ska en utlänning ha en lön som motsvarar snittlönen året innan. Beslut om inkomstgränsen har fattats i enlighet genom förordning eller dekret av regeringen. Det innebär att inkomstgränsen justeras en gång om året i april, när uppgift om föregående års snittlön offentliggörs.

6 Remissvar

6.1 Remiss

I flera yttranden välkomnades propositionens mål, det vill säga att arbetskraftsinvandringen ska stärka de offentliga finanserna och att en arbetstagare som kommit till Finland för att arbeta i princip ska kunna försörja sig med sin lön. Det ifrågasattes emellertid om målen kan nås genom propositionen, eftersom den uppskattas ha endast liten inverkan på de offentliga finanserna.

Flera yttranden slår fast att propositionen inte bör gå vidare innan det har utretts hur höjda inkomstgränser påverkar tillgången på arbetskraft och de offentliga finanserna. En sådan utredning ska bli klar sommaren 2024 och de viktigaste resultaten av den har kunnat användas vid beredningen av denna proposition.

Konsekvensbedömning

I fråga om konsekvensbedömningen påpekas det i remissvaren att propositionen inte innehåller någon bedömning av konsekvenserna för kollektivavtalssystemet. Enligt yttrandena förbigår propositionen det finländska arbetsmarknadssystemet, där lönerna avtalas genom kollektivavtal. Propositionen har preciserats utifrån remissvaren.

I remissvaren efterlystes också bedömning av konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning, eftersom lönen för personliga assistenter ofta ligger under 1 600 euro i månaden. Dessutom påpekas det i remissvaren att regeringsprogrammet innehåller flera åtgärder som sammantagna påverkar arbetsmarknaden inom social- och hälsovårdsbranschen. Enligt inkomna synpunkter kan det leda till att tyngre tjänster måste anlitas om personlig assistans inte kan ordnas. Enligt Migrationsverkets statistik verkar det ändå vara så att personliga assistenter knappast alls beviljas uppehållstillstånd med en månadslön som är mindre än 1 600 euro. Utifrån remissvaren är det vanligt att de personliga assistenterna arbetar deltid. När man beaktar att en inkomstgräns enligt statistiken knappast alls påverkar tillgången till personliga assistenter och att uppehållstillstånd för arbetstagare inte heller i dagens läge kan beviljas när månadslönen är mindre än 1 399 euro (2024 års nivå) är det alltså möjligt att de personer med utländsk bakgrund som arbetar som personliga assistenter vistas i landet på någon annan grund. Således har det inte ansetts nödvändigt att bedöma konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning särskilt, eftersom sådana enligt uppskattning inte finns.

I remissyttrandena påpekas det också att propositionen saknar en bedömning av konsekvenserna för barn. Propositionen har preciserats till följd av den responsen.

Av remissvaren framgår att propositionens konsekvenser anses ha blivit granskade alltför ensidigt med avseende på arbetskraftsinvandringen. Konsekvensbedömningen har gjorts mer allsidig till följd av responsen. Till följd av remissvaren framfördes också önskemål om precisering av konsekvenserna för de mänskliga rättigheterna. Responsen har beaktats vid den fortsatta beredningen.

Enligt remissvaren är bedömningen av konsekvenserna för jämlikheten bristfällig, och vidare påpekades det att propositionen bör innehålla en bedömning av hur ändringarna förhåller sig till förbudet mot diskriminering och de legitima grunderna för särbehandling. Ansträngningar har gjorts för att precisera propositionen utifrån remissvaren.

I remissvaren påpekas det också att propositionen saknar en bedömning av konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Stråvan har varit att i tillämpliga delar lyfta fram konsekvenserna för de rättigheterna i samband med andra typer av konsekvenser.

I flera yttranden slås det fast att propositionen också har konsekvenser för offren för arbetskraftsexploatering och människohandel och andra utsatta personer. I synnerhet lyftes det fram att invandrare blir mer beroende av arbetsgivaren när de upplever att deras vistelse i landet är hotad om de inte tjänar ett visst belopp. Dessutom påpekades det att en uppställd lönegräns inte i sig garanterar att de som invandrar med uppehållstillstånd för arbetstagare faktiskt får en lön som överskrider den gränsen. Vidare fästes uppmärksamhet vid naturaförmåner och deras andel av lönen, vilket upplevdes som en potentiell risk för exploatering. Propositionen har preciserats utifrån detta och möjligheten att använda naturaförmåner har försökt begränsas.

En annan sak som kom fram i remissvaren var att den föreslagna regleringen kan komma att öka användningen av utstationerade arbetstagare på arbetsmarknaden. Konsekvensbedömningen har kompletterats med ett omnämnande av detta.

Enligt vissa remissinstanser kommer propositionen att öka antalet personer som lever i papperslöshet, om personer som redan arbetar i Finland inte får fortsatt uppehållstillstånd och olovligen stannar kvar i landet. Enligt Migrationsverkets uppskattning följer de som vistas i landet med arbetstillstånd i regel beslut om avlägsnande ur landet för att inte göra det svårare för sig när det gäller att få tillstånd i framtiden. Konsekvensbedömningen har därför inte ändrats i detta avseende.

Tillgången på arbetskraft, branschspecifika konsekvenser

Remissvaren innehöll synpunkter på de branschspecifika konsekvenserna, och det framfördes att alla branscher inte varit föremål en konsekvensbedömning. Detta gäller exempelvis handelsbranschen. I propositionen har konsekvenserna bedömts för de branscher där uppehållstillstånd för arbetstagare har beviljats personer med en månadslön som understiger 1 600 euro. Konsekvenserna har inte bedömts för de branscher som inte syns i statistiken. Orsaken till att handelsbranschen inte syns i statistiken kan vara exempelvis att deltidsanställda tredjelandsmedborgare inom handeln arbetar med något annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare. I fråga om vissa branscher har konsekvensbedömningen preciserats.

Yttrandena innehöll också synpunkter på konsekvenserna när det gäller att förvärva behörighet inom social- och hälsovården genom läroavtalsutbildning. Konsekvensbedömningen har preciserats med anledning av den responsen.

I flera yttranden framförs det att tillgången på i synnerhet arbetskraft på deltid försämras genom propositionen och att det är till förfång för företagets produktivitet och konkurrenskraft. Dessutom lyfts det fram att det behövs utländsk arbetskraft i Finland. Propositionen innehåller en bedömning av konsekvenserna för tillgången på arbetskraft, så det har inte behövts någon ändring av propositionen utifrån remissvaren. Dessutom framförs det i flera yttranden att möjligheten att ändra inkomstgränsen genom förordning skapar osäkerhet om huruvida en inkomstnivå som ansetts tillräcklig vid tillståndsprövningen räcker till för fortsatt uppehållstillstånd på längre sikt. Också detta har lyfts fram i propositionen.

Enligt remissvaren drabbar konsekvenserna kommunerna på olika sätt och försvagar i synnerhet utvecklingen av livskraften i de kommuner som ändringarna berör mest. Enligt yttrandena kommer reformen dessutom att påverka kommunernas ekonomi i form av minskade skatteinkomster från områden där företagets tillgång på arbetskraft försämras ytterligare. Vidare kommer propositionen enligt remissvaren att påverka kommunernas ekonomi även när arbets- och näringsbyråernas uppgifter överförs till städerna och kommunerna. Dessa anmärkningar har lagts till i konsekvensbedömningen, och det har diskuterats huruvida propositionen ska sändas till delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

Propositionen och grundlagen

Enligt remissvaren är bemyndigandet att utfärda förordning inte är tillräckligt noggrant avgränsat och exakt på det sätt som krävs enligt 80 § i grundlagen och grundlagsutskottets praxis. Propositionen har preciserats till följd av responsen. I remissvaren påpekades det också att motiveringen med avseende på grundlagen måste preciseras ytterligare till vissa delar. Propositionen har preciserats till följd av den responsen.

Nivån på lönegränsen och de lönedelar som ska beaktas

Flera remissinstanser föreslår att inkomstgränsen ska motsvara minimilönen enligt det branschspecifika kollektivavtalet eller, om inget tillämpligt kollektivavtal finns, vara minst 1 600 euro i månaden. Beloppet 1 600 euro kommer således i andra hand som inkomstgräns och ska tillämpas endast om det inte finns något kollektivavtal inom den bransch som arbetsgivaren företräder. Propositionen har inte ändrats i detta avseende, eftersom det skulle stå i strid med regeringsprogrammet.

Vissa remissorgan har dessutom bett om precisering av om det är tillåtet att nå lönegränsen med två eller flera deltidsanställningar, om tillägg eller naturaförmåner beaktas när det gäller att nå inkomstgränsen och om det kontrolleras retroaktivt om inkomstgränsen nåts i samband med prövningen av fortsatt tillstånd. Propositionen har preciserats på dessa punkter. I flera yttranden påpekas det också att propositionen bör beakta de betydande skillnaderna i boendekostnader som beror på var i Finland man bor. Propositionen har inte ändrats till denna del, eftersom systemet skulle bli mycket svårtytt om nivån på boendekostnaderna i alla kommuner borde beaktas. Dessutom kan någon som fått uppehållstillstånd också byta jobb inom branschen och flytta, och då finns det risk för att den personen kringgår villkoren för tillståndsprövningen genom att söka tillstånd för en region där inkomstgränsen på grund av boendekostnaderna är lägre för att sedan omedelbart flytta till annan ort.

Övergångsbestämmelser

I flera yttranden efterlystes också övergångsbestämmelser, exempel på så sätt att den nya inkomstgränsen ska tillämpas endast på nya ansökningar om uppehållstillstånd och inte på

sådana ansökningar om fortsatt tillstånd där försörjningen är garanterad i enlighet med kraven i den gällande lagstiftningen eller på så sätt att gränsen träder i kraft först senare i fråga om ansökningar om fortsatt tillstånd. Utöver övergångsbestämmelsen underströks behovet av aktiv kommunikation om ändringen. Propositionen har kompletterats med en övergångsbestämmelse.

Bedömning av deltidsanställdas försörjning

Det framgick av remissvaren att den nya inkomstgränsen skapar klarhet i hur deltidsanställdas försörjning ska bedömas, vilket är bundet till arbetsvillkoret, som också ska ändras. Enligt 71 § 1 mom. 3 punkten (316/2023) i utlänningslagen (301/2004) krävs det för beviljande av uppehållstillstånd för arbete att utlännings försörjning är tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller. Om inget kollektivavtal tillämpas eller om det är fråga om deltidsarbete ska lönen enligt propositionens specialmotivering till 71 § 3 punkten på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa vara så stor att arbetsvillkoret uppfylls (RP 114/2022 rd, s. 89). I arbets- och näringsbyråernas etablerade förvaltningspraxis har minimiinkomstgränsen för deltidsanställda ändå ansetts vara densamma som för heltidsanställda med ett jobb som inte omfattas av ett kollektivavtal. Därför har propositionen ändrats och 71 § 3 punkten preciserats så att den motsvarar etablerad förvaltningspraxis.

Undantag från lönegränsen

I flera yttranden föreslogs det att det bör vara möjligt att avvika från lönegränsen på vissa grunder. Det rör sig om likabehandling eller barnets bästa. Barnets bästa är emellertid något som redan nu beaktas vid prövningen av uppehållstillstånd (6 § i utlänningslagen). Detta anges nu mer precist i propositionen. Dessutom har vissa yttranden lyft fram frågan om föräldraledighet och dess inverkan på uppnåendet av lönegränsen. Propositionen har preciserats också på dessa punkter.

I flera yttranden föreslås det också att de yrken som definieras som yrken där det råder brist på arbetskraft ska undantas från den föreslagna inkomstgränsen. Ett sådant undantag har inte fogats till propositionen.

6.2 Yttrande från rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet för bedömning av lagstiftningen lämnade yttrande om propositionsutkastet den 11 april 2024. Enligt det saknar propositionsutkastet om ändring av utlänningslagen en beskrivning och bedömning av nuläget, vilket gör det svårt att utifrån utkastet få en uppfattning om varför lagändringen behövs. I yttrandet står vidare att man i propositionen utnyttjat forskningsdata och statistiska data på ett förtjänstfullt sätt. Rådet anser att konsekvenserna för företag, de offentliga finanserna och dem som ansöker om uppehållstillstånd och fortsatt tillstånd på grund av arbete bör preciseras.

Enligt yttrandet är det svårt att utifrån utkastet få en uppfattning om varför lagändringen behövs, eftersom propositionen saknar en beskrivning och bedömning av nuläget. Utkastet skulle lämpligen kunna innehålla en närmare beskrivning av om finns sådana missförhållanden som kräver lagändring i fråga om hur den nuvarande försörjningsförutsättningen för uppehållstillstånd på grund av arbete ska uppfyllas. Propositionen har i görligaste mån preciserats till denna del.

Rådet efterlyste precisering och förtydligande av konsekvenserna för de offentliga finanserna. Responsen har i möjligaste mån beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen. Propositionen innehåller preciserande kalkyler och förklaring av det närmare genomförandet.

Rådet för bedömning av lagstiftningen lyfte i sitt yttrande särskilt fram dem som har atypiska anställningsförhållanden, dem som inte arbetar i ett anställningsförhållande och tredjelandsmedborgare som kombinerar jobb och studier. Ambitionen har varit att i propositionen förtydliga att den lönegräns som nu föreslås bli uppställd bara gäller personer som invandrar med uppehållstillstånd för arbetstagare och att gränsen således inte har konsekvenser för sådant arbete som inte utförs i ett anställningsförhållande eller för dem som vistas i landet på någon annan grund.

Dessutom begärde rådet precisering av konsekvenserna i förhållande till kollektivavtalssystemet, grunderna för bestämmande av minimianställningsvillkoren och kollektivavtalens allmänt bindande verkan. Strävan har varit att precisera propositionen till denna del.

Rådet ansåg också att propositionen noggrannare bör beskriva de eventuella riskerna med den föreslagna regleringen, dvs. exempelvis om det är möjligt att det blir vanligare till exempel att kamouflera anställningsförhållanden som företagsverksamhet eller värdera naturaförmåner till alltför högt värde, om en utländsk arbetstagare inte kan nå lönegränsen på 1 600 euro eller om arbetsgivaren inte kan erbjuda sådant arbete som gör det möjligt att nå den gränsen. I fråga om naturaförmåner har propositionen inte ändrats, eftersom de inte får överstiga de gränser som Skatteförvaltningen fastställt, och dessutom har användningen av naturaförmånerna begränsats på så sätt att de inte får överstiga penninglönen. Propositionen har preciserats när det gäller kamouflering av anställningsförhållanden.

Rådet anser att propositionen kunde gå ännu närmare in rekrytering av deltidsanställda inom landet och från tredjeländer samt konsekvenserna. Också i fråga om detta har propositionen preciserats i görligaste mån.

Rådet för bedömning av lagstiftningen anser att propositionen bör innehålla en beskrivning av behovet av tillsynsåtgärder från arbetarskyddsmyndigheternas sida också i andra avseenden än i fråga om polisanmälningar. Dessutom skulle propositionen lämpligen kunna beskriva propositionens konsekvenser för den övervakning av utlänningar som polisen ansvarar för. I fråga om detta har en mening som preciserar konsekvenserna lagts till.

Rådet anser också att de osäkerhetsfaktorer som är kopplade till uppställandet av en lönegräns bör beskrivas i propositionen. De efterlysta preciseringarna har beaktats i görligaste mån.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ändring av utlänningslagen

71 §. Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbete. Enligt förslaget ska det av 3 punkten tydligare framgå vilken lön som uppfyller försörjningsförutsättningen. Avsikten med tillägget är inte att ändra nuläget, utan att förtydliga det. När uppehållstillstånd beviljas på grund av arbete, ska sökandens försörjning vara tryggad genom den ersättning arbetet ger. Försörjningen ska kalkylmässigt vara tryggad under varje månad som arbetstagarens uppehållstillstånd är i kraft. Lönen ska följa kollektivavtalet. Om det inte finns något kollektivavtal i branschen ska lönen motsvara den lön som betalas för liknande uppgifter. Utöver det som nämns ovan ska lönen dock oberoende av arbetstiden uppgå till minst det

lönebelopp som föreskrivs i 5 kap. 4 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För att uppehållstillstånd för arbete ska kunna beviljas bör lönen alltså åtminstone motsvara den lön som krävs för att uppfylla arbetsvillkoret för heltidsarbete. Lönen enligt paragrafen justeras årligen och 2024 är den 1 399 euro per månad.

72 §. Upphållstillstånd för arbetstagare. Ändringarna görs för tydlighetens skull som en ändring av hela paragrafen, men det föreslås inte några ytterligare ändringar av innehållet utöver de som gäller 1 mom. Bestämmelserna i 2 och 3 mom. förblir oförändrade. Det ska alltså inte räcka med att den sökandes lön uppfyller kravet i fråga om lönegräns enligt propositionen, utan ansökan ska i fortsättningen även uppfylla övriga allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbete.

En ny 3 punkt föreslås bli fogad till 1 mom. Migrationsverket ska kontrollera att kravet på försörjning är uppfyllt, men utöver det också försäkra sig om att den bruttolön som betalas utlänningen inte under tillståndets giltighetstid underskrider en viss lönegräns. Med andra är lönegränsen ett tilläggsvillkor för att kunna bli beviljad uppehållstillstånd för arbetstagare. Det ska emellertid också kontrolleras att försörjningskravet enligt 71 § 3 punkten är uppfyllt. I praktiken saknar försörjningsförutsättningen betydelse i fråga om de flesta ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare, men i teorin är det möjligt att lönegränsen kan komma att släpa efter den nedre gränsen för försörjningsförutsättningen (lön som uppfyller arbetsvillkoret för heltidsarbete enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dvs. 1 399 euro/månad 2024). Också då krävs det att lönen både uppfyller försörjningsförutsättningen och överstiger lönegränsen.

Precis som nu kan också lönegränsen i likhet med kravet på försörjning uppfyllas med ett eller flera deltidsjobb. Vid tillståndsprövningen ska det säkerställas att det är möjligt att kombinera anställningsförhållandena på det sätt som sökanden uppger.

Det ska gå att tillgodoräkna naturaförmåner för att nå upp till lönekravet enligt inkomstgränsen, men vid tillståndsprövningen måste man tänka på att värdet på förmånerna högst får motsvara Skatteförvaltningens årliga beslut (Skatteförvaltningens beslut om de grunder som ska iakttas vid beräkningen av naturaförmåner i samband med beskattningen) och att de inte får överstiga den kontanta lönen. Syftet är att på så sätt se till att arbetstagaren har en tillräcklig kontantlön. Tillräcklig kontantlön minskar beroendet av arbetsgivaren och gör det lättare att för arbetstagare att komma ifrån arbetsgivare som exploaterar dem. I bedömningen ska ingen hänsyn tas till eventuella lönetillägg eller semesterersättningar (t.ex. lön under semester och semesterersättning). Lönen ska överstiga lönegränsen utan tillägg.

Enligt förslaget ska det vid tillståndsprövningen säkerställas att lönen överstiger lönegränsen under hela den tid som personen arbetar i Finland med stöd av tillståndet. Lönegränsen ska överskridas kalkylmässigt varje månad som uppehållstillståndet för arbetstagare gäller och detta ska kontrolleras när frågan om fortsatt tillstånd prövas. Den bedömningen kan göras med beaktande av totallönen, inklusive semesterpenning, tillägg och andra lönedelar. Om det finns godtagbara skäl till att ingen lön intjänats under en viss månad, såsom att personen inte har rest in i landet så snart tillstånd har beviljats, kan detta beaktas vid prövningen av frågan om fortsatt tillstånd. Lönegränsen ska överskridas retroaktivt också när personen under giltighetstiden för det föregående tillståndet har bytt arbetsgivare, eftersom syftet med lönegränsen bland annat är att säkerställa att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna. Däremot kommer exempelvis föräldraledighet när ansökan om fortsatt tillstånd görs at utgöra ett problem i fortsättningen, förutsatt att personen fortfarande har ett anställningsförhållande där lönen överskrider lönegränsen.

Paragrafen föreslås också få ett nytt 4 mom. med närmare bestämmelser om lönegränsen. Enligt bestämmelsen ska lönegränsen avse en lönegräns angiven i euro. Beloppet ska fastställas på en sådan nivå att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna och tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Också minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen ska beaktas. Närmare bestämmelser om beloppet på lönegränsen utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är motiverat att utfärda bestämmelser genom förordning eftersom arbetskraftsläget kan variera och det går att reagera snabbare på förändrade lägen genom förordning än genom lag.

En bedömning av hur inkomstgränsen påverkar de offentliga finanserna och tillgången på arbetskraft ska basera sig på en bedömning som motsvarar den som gjordes i utredningen i samband med detta projekt. Uppskattningen av konsekvenserna för de offentliga finanserna gör med hjälp av en livscykelberäkning och för tillgången på arbetskraft specifikt per yrke, bransch och region med beaktande av bristen på arbetskraft. Dessa uppskattningar ställer upp de ramar för statsrådet inom vilka lönegränsen ska fastställas. Uppskattningen ska beakta den allmänna utvecklingen av inkomstnivån. Även om detta tillvägagångssätt inte ger ett absolut svar på vilken nivå lönegränsen ska läggas ger det ett intervall inom vilket lönegränsen ska ligga. På så sätt kommer det att vara statsrådet som ska bestämma var lönegränsen ska ligga inom intervallet. Exempelvis enligt en utredning om konsekvenserna av en lönegräns blir konsekvenserna av en gräns på 1 600 euro för tillgången på arbetskraft vid tidpunkten för fastställande av gränsen i första hand yrkes-, bransch- och regionspecifika och konsekvenserna för de offentliga finanserna små. Enligt utredningen skulle emellertid en lönegräns på 2 000 euro vid tidpunkten för fastställandet märkbart begränsa tillgången på arbetskraft, eftersom mer än hälften av dem som invandrat med ett första uppehållstillstånd för arbetstagare ligger under en sådan gräns (höjt enligt 2022 års förtjänstnivåindex). Dessutom börjar då konsekvenserna märkas inom social- och hälsovårdsyrken som lider av stor brist på arbetskraft.

När nivån på lönegränsen bestäms ska dessutom minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen beaktas. Flera branscher där det under de senaste åren har beviljats uppehållstillstånd med månatliga inkomster på mindre än 1 600 euro har ett kollektivavtal enligt vilket lönen ligger nära gränsen på 1 600 euro. Exempel på detta är kollektivavtalet för landsbygdsnäringsarna och kollektivavtalet för arbetare inom teknologiindustrin. Att lönerna enligt kollektivavtalen när lönegränsen fastställs betyder inte att lönegränsen ska fastställas till den lägsta nivån i ett kollektivavtal. Avsikten är att när de nämnda kalkylerna har gjorts ska man inom det intervall som kalkylerna ger granska lönerna i de kollektivavtal som ligger inom intervallet och deras betydelse för tillgången på arbetskraft.

72 a §. *Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare.* Ändringarna görs för tydlighetens skull som en ändring av hela paragrafen, men det föreslås inte några ytterligare ändringar av innehållet utöver de som gäller 72 a § 1 mom. Bestämmelserna i 2–4 mom. förblir oförändrade. Det ska alltså inte räcka med att den sökandes lön uppfyller kravet i fråga om lönegräns, utan ansökan ska i fortsättningen även uppfylla övriga allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbete.

En ny 5 punkt föreslås bli fogad till 1 mom. Utöver att försörjningskravet ska vara uppfyllt ska arbets- och näringsbyrån när den fattar delbeslutet säkerställa att den bruttolön som betalas till utlänningen inte under den tid tillståndet gäller understiger en separat lönegräns. Med andra är lönegränsen ett tilläggs villkor för att kunna bli beviljad uppehållstillstånd för arbetstagare. Det ska emellertid också kontrolleras att försörjningskravet enligt 71 § 3 punkten är uppfyllt. I praktiken saknar försörjningsförutsättningen betydelse i fråga om de flesta ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare, men i teorin är det möjligt att lönegränsen kan komma att släpa efter den nedre gränsen för försörjningsförutsättningen (lön som uppfyller arbetsvillkoret

för heltidsarbete enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, dvs. 1 399 euro/månad 2024). Också då krävs det att lönen både uppfyller försörjningsförutsättningen och överstiger lönegränsen.

Precis som nu kan också lönegränsen i likhet med kravet på försörjning uppfyllas med ett eller flera deltidjobb. Vid tillståndsprövningen ska det säkerställas att det är möjligt att kombinera anställningsförhållandena på det sätt som sökanden uppger.

Det ska gå att tillgodoräkna naturaförmåner för att nå upp till lönekravet, men vid tillståndsprövningen måste man tänka på att värdet på förmånerna högst får motsvara Skatteförvaltningens årliga beslut (Skatteförvaltningens beslut om de grunder som ska iakttas vid beräkningen av naturaförmåner i samband med beskattningen) och att de inte får överstiga den kontanta lönen. Syftet är att på så sätt se till att arbetstagaren har en tillräcklig kontantlön. Tillräcklig kontantlön minskar beroendet av arbetsgivaren och gör det lättare att för arbetstagare att komma ifrån arbetsgivare som exploaterar dem. I bedömningen ska ingen hänsyn tas till eventuella lönetillägg eller semesterersättningar (t.ex. lön under semester och semesterersättning). Lönen ska överstiga lönegränsen utan tillägg.

Enligt förslaget ska det vid tillståndsprövningen säkerställas att lönen överstiger lönegränsen under hela den tid som personen arbetar i Finland med stöd av tillståndet. Lönegränsen ska överskridas kalkylmässigt varje månad som uppehållstillståndet för arbetstagare gäller och detta ska kontrolleras när frågan om fortsatt tillstånd prövas. Den bedömningen kan göras med beaktande av totallönen, inklusive semesterpenning, tillägg och andra lönedelar. Om det finns godtagbara skäl till att ingen lön intjänats under en viss månad, såsom att personen inte har rest in i landet så snart tillstånd har beviljats, kan detta beaktas vid prövningen av frågan om fortsatt tillstånd. Lönegränsen ska överskridas retroaktivt också när personen under giltighetstiden för det föregående tillståndet har bytt arbetsgivare, eftersom syftet med lönegränsen bland annat är att säkerställa att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna. Däremot kommer exempelvis föräldraledighet när ansökan om fortsatt tillstånd görs att utgöra ett problem i fortsättningen, förutsatt att personen fortfarande har ett anställningsförhållande där lönen överskrider lönegränsen.

Paragrafen föreslås också få ett nytt 5 mom. med närmare bestämmelser om lönegränsen. Enligt bestämmelsen ska lönegränsen avse en lönegräns angiven i euro. Beloppet ska fastställas på en sådan nivå att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna och tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Också minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen ska beaktas. Närmare bestämmelser om beloppet på lönegränsen utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är motiverat att utfärda bestämmelser genom förordning eftersom arbetskraftsläget kan variera och det går att reagera snabbare på förändrade lägen genom förordning än genom lag.

En bedömning av hur inkomstgränsen påverkar de offentliga finanserna och tillgången på arbetskraft ska basera sig på en bedömning som motsvarar den som gjordes i utredningen i samband med detta projekt. Uppskattningen av konsekvenserna för de offentliga finanserna gör med hjälp av en livscykelberäkning och för tillgången på arbetskraft specifikt per yrke, bransch och region med beaktande av bristen på arbetskraft. Dessa uppskattningar ställer upp de ramar för statsrådet inom vilka lönegränsen ska fastställas. Uppskattningen ska beakta den allmänna utvecklingen av inkomstnivån. Även om det inte är möjligt att exakt kalkylera lönegränsen utifrån det angivna materialet och de angivna ramarna ska lönegränsen fastställas med beaktande av resultaten av uppskattningarna. Även om detta tillvägagångssätt inte ger ett absolut svar på vilken nivå lönegränsen ska läggas ger det ett intervall inom vilket lönegränsen ska ligga. På så sätt kommer det att vara statsrådet som ska bestämma var lönegränsen ska ligga

inom intervallet. Exempelvis enligt en utredning om konsekvenserna av en lönegräns blir konsekvenserna av en gräns på 1 600 euro för tillgången på arbetskraft vid tidpunkten för fastställande av gränsen i första hand yrkes-, bransch- och regionspecifika och konsekvenserna för de offentliga finanserna små. Enligt utredningen skulle emellertid en lönegräns på 2 000 euro vid tidpunkten för fastställandet märkbart begränsa tillgången på arbetskraft, eftersom mer än hälften av dem som invandrat med ett första uppehållstillstånd för arbetstagare ligger under en sådan gräns (höjt enligt 2022 års förtjänstnivåindex). Dessutom börjar då konsekvenserna märkas inom social- och hälsovårdsyrken som lider av stor brist på arbetskraft.

När nivån på lönegränsen bestäms ska dessutom minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen beaktas. Flera branscher där det under de senaste åren har beviljats uppehållstillstånd med månatliga inkomster på mindre än 1 600 euro har ett kollektivavtal enligt vilket lönen ligger nära gränsen på 1 600 euro. Exempel på detta är kollektivavtalet för landsbygdsnäringsarna och kollektivavtalet för arbetare inom teknologiindustrin. Att lönerna enligt kollektivavtalen när lönegränsen fastställs betyder inte att lönegränsen ska fastställas till den lägsta nivån i ett kollektivavtal. Avsikten är att när de nämnda kalkylerna har gjorts ska man inom det intervall som kalkylerna ger granska lönerna i de kollektivavtal som ligger inom intervallet och deras betydelse för tillgången på arbetskraft.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Förslaget innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt bemyndigandet utfärdas bestämmelser om beloppet på lönegränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare genom förordning av statsrådet. Ett sådant regleringssätt gör det möjligt för statsrådet att ändra lönegränsen, om det med avseende på de offentliga finanserna och tillgången på arbetskraft behövs inom ramen för de begränsningar som anges i bemyndigandet.

Som bilaga till propositionen finns ett utkast till statsrådets förordning om beloppet på lönegränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare.

I och med omorganiseringen av arbetskraftsservicen fattar arbets- och näringsbyråerna från och med den 1 januari 2025 inte längre några delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare, utan den uppgiften handhas av Migrationsverket. Därför upphävs 72 a § i utlänningslagen den 1 januari 2025 och av samma orsak föreslås också bestämmelsen om bemyndigande att utfärda förordning om fastställandet av inkomstgränser bli flyttat till 72 §. Därför bör den förordning som nu föreslås upphävas och utfärdas på nytt så att den börjar gälla den 1 januari 2025. Innehållet bör dock i stort sett vara detsamma som i det utkast till förordning som utgör bilaga till denna proposition.

I 1 § föreslås det en bestämmelse om inkomstgränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare. Gränsen föreslås bli fastställd till 1 600 euro.

I 2 § föreskrivs det om förordningens ikraftträdande.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 november 2024.

Lagens 72 § föreslås emellertid träda i kraft den 1 januari 2025, eftersom den har samband med den lagstiftning om en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen (RP 207/2022 rd) som har antagits och träder i kraft den 1 januari 2025.

Bestämmelserna i 72 a § tillämpas på ansökningar om fortsatt tillstånd sådan den lyder när den föreslagna lagen träder i kraft. Bestämmelserna i 72 § 1 mom. 3 punkten ska tillämpas på ansökningar om fortsatt tillstånd först från och med den 1 februari 2025.

Propositionen innehåller en övergångsbestämmelse med stöd av vilken 72 a § tillämpas på ansökningar om fortsatt tillstånd sådan den lyder när den föreslagna lagen träder i kraft. Dessutom ska 72 § 1 mom. 3 punkten börja tillämpas på ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd för arbetstagare den 1 februari 2025. Denna övergångsperiod ger de sökande vars ansökningar är anhängiga när lagen träder i kraft och de sökande som avser att ansöka om fortsatt tillstånd en tid på tre månader att anpassa sig till den nya inkomstgränsen och möjlighet att söka bättre avlönat arbete och på så sätt skaffa möjlighet att få fortsatt uppehållstillstånd.

10 Verkställighet och uppföljning

Det finns skäl att efter lagens ikraftträdande ge akt på konsekvenserna av en uppställd lönegräns för uppehållstillstånd för arbetstagare, i synnerhet med beaktande av den utredning om hur inkomstgränser påverkar sysselsättningen och de offentliga finanserna som görs samtidigt som detta lagprojekt genomförs. Det ter sig lämpligt att göra en avstämning redan exempelvis ett år efter lagens ikraftträdande.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen har inga konsekvenser med avseende på budgetpropositionen.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Inledning

Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Med avseende på propositionen bör det också beaktas vad grundlagen föreskriver om jämlikhet i 6 §, om skydd för privatlivet i 10 §, om rätt till arbete och näringsfrihet i 18 § och om utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet i 80 §.

12.2 Fastställande av lönegränsen

Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Enligt förarbetena till grundlagen är utgångspunkten för 9 § 4 mom. den gällande huvudregeln i internationell rätt, enligt vilken en utlänning allmänt taget inte har rätt att slå sig ner i ett annat land (RP 309/1993 rd, GrUU 23/1998 rd). Av grundlagen föranleds därför inte direkt några särskilda krav på innehållet i denna lagstiftning. Ur kravet på bestämmelser i lag kan man dock härleda förbud mot diskriminering och godtycklighet liksom även ett krav på att kriterierna för och beslutsförfarandet som tillämpas vid ankomsten till Finland och vistelse här måste regleras med hänsyn till att utlänningarnas rättssäkerhet garanteras (GrUU 16/2000 rd). Enligt 5 § i utlänningslagen får utlänningars rättigheter inte begränsas mer än vad som är nödvändigt och enligt 70 § är syftet med lagens 5 kap. om arbete och näringsutövning att systematiskt, snabbt och smidigt främja tillgången till arbetskraft med beaktande av möjligheterna för den arbetskraft som redan finns på arbetsmarknaden att få arbete, samt att främja utlänningars näringsutövning.

Varje stats prövningsrätt omfattar i princip att bestämma på vilka villkor uppehållstillstånd beviljas. Det finns ingen subjektiv rätt att få uppehållstillstånd, och inkomstgränser används redan nu i viss utsträckning bland annat för att säkerställa att en utlänning sannolikt kommer att klara sig utan försörjningstryggande förmåner eller att ett anställningsförhållande är av den typ som krävs för ett visst tillstånd (specialsakkunniga). Europadomstolen har i sin rättspraxis framhållit att stater enligt en etablerad princip inom den internationella rätten har rätt att bestämma om utlänningars inresa och vistelse i landet (t.ex. M.N. m.fl. mot Belgien nr 3599/18, 5 mars 2020, punkt 124 och hänvisningarna till rättsfall).

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Den allmänna jämlikhetsklausulen uttrycker huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. Den allmänna jämlikhetsklausulen gäller också lagstiftaren. Människor eller människogrupper får inte godtyckligen särbehandlas vare sig positivt eller negativt genom lag. Bestämmelsen om förbud mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen kompletterar den allmänna jämlikhetsbestämmelsen. Enligt diskrimineringsförbudet får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Grundlagsutskottet brukar poängtera att det av likabehandlingsprincipen inte kan följa strikta gränser för lagstiftarens prövning när syftet är att stifta lagar enligt de krav som den samhällsliga utvecklingen vid en viss tid kräver (GrUU 35/2010 rd).

Jämlikhetsbestämmelserna och förbudet mot särbehandling i grundlagen förbjuder inte allt slags särskiljande av personer. Det är väsentligt om de aktuella bestämmelserna som ger personer olika ställning kan motiveras på ett sätt som är godtagbart med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter (t.ex. GrUU 46/2006 rd, GrUU 18/2010 rd, GrUU 44/2010 rd, GrUU 64/2010 rd, GrUU 16/2006 rd, s. 2 och GrUU 73/2002 rd). En godtagbar grund gör det tillåtet att ge personer olika ställning ur grundlagens perspektiv, såväl i fråga om direkt som indirekt särbehandling (GrUU 10/2003 rd). Riksdagens grundlagsutskott har i sin praxis som en central godtagbar grund betraktat det att målet med åtskillnaden hänför sig till tillgodoseendet av någon annan grundläggande fri- och rättighet. Även andra betydande offentliga eller samhällsliga intressen har betraktats som godtagbara grunder. Vid bedömningen av åtskillnad ska man lägga vikt vid att den metod som föreslagits för uppnåendet av ett specifikt mål är godtagbar, och också vid proportionaliteten i lagstiftningen. I detta sammanhang har riksdagens grundlagsutskott betonat att de godtagbara argumenten måste stå i ett sakligt och nära samband med lagens syfte (GrUU 44/2010 rd). Grundlagsutskottet har i sin praxis av hävd ansett att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning kan härledas ur jämlikhetsprincipen då reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (bland annat GrUU 2/2011 rd, s. 2, GrUU 64/2010 rd, s. 2, och GrUU 15/2001 rd, s. 2–3). Dessutom har utskottet i olika sammanhang ur grundlagens jämlikhetsbestämmelser härlett kravet att särbehandlingen inte får vara godtycklig eller skillnaderna oskäligen (se t.ex. GrUU 47/2018 rd, GrUU 20/2017 rd, GrUU 58/2014 rd, GrUU 7/2014 rd, s. 5–6, GrUU 11/2012 rd, s. 2, GrUU 37/2010 rd, s. 3, GrUB 11/2009 rd, s. 2, och GrUU 18/2006 rd, s. 2. Se GrUU 52/2016 rd).

Redan nu omfattas tredjelandsmedborgare av en försörjningsförutsättning vars syfte är att säkerställa att tredjelandsmedborgare inte blir beroende av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) eller av någon annan därmed jämförbar ekonomisk förmån som tryggar personens försörjning (39 § i utlänningslagen). Syftet med lagändringen är att se till att beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare grundar sig på sådan prövning som garanterar att man genom att bevilja tillstånd stärker de offentliga finanserna och samtidigt inte i onödan begränsar tillgången på arbetskraft. Det är därför fråga om ett godtagbart allmänt och samhällsligt intresse. Skillnaden mellan det nuvarande kravet på försörjning och den uppställda lönegränsen är i dagsläget bara 200 euro. Höjningen är således mycket måttlig och kan inte

anses vara oskälig. På de grunder som anförts överensstämmer förslaget om att fastställa en lönegräns för uppehållstillstånd för arbetstagare med grundlagens bestämmelser om likabehandling.

I 18 § i grundlagen finns bestämmelser om näringsfrihet och rätt till arbete. Enligt dess 1 mom. har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Ordalydelsen ”i enlighet med lag” syftar på möjligheten att genom lag begränsa den rätt som tryggas i bestämmelsen. Utlänningar behöver arbetstillstånd för att arbeta i Finland (RP 309/1993 rd, s. 71/II). Utlänningslagen innehåller också bestämmelser om villkoren för att en tredjelandsmedborgare ska ha rätt att arbeta i Finland (81, 81 a, 81 b och 81 c §). Utlänningars rätt att skaffa sig sin försörjning genom fritt valt arbete begränsas således redan nu. Denna proposition innebär inte någon större begränsning av rätten att arbeta för de utlänningar som redan befinner sig i landet än vad som gäller i dagsläget. I stället gäller propositionen villkoren för att tillstånd ska kunna beviljas, och syftet är att garantera att man genom att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare stärker de offentliga finanserna.

Enligt 18 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Målet är att uppnå så god sysselsättning som möjligt. Propositionens konsekvenser för sysselsättningen framgår av avsnitt 4.2.1.3. Skyldigheten att främja sysselsättningen innebär att det allmänna ska eftersträva att förhindra uppkomsten av grupp permanent arbetslösa (RP 309/1993 rd, s. 72/II). Syftet med propositionen är att främja sysselsättningen av dem som vill komma hit eller redan vistas i landet på bättre villkor och att de oftare får ett heltidsjobb.

Förslagen i propositionen anses således vara förenliga med 18 § i grundlagen.

Fastställande av lönegränsen genom förordning av statsrådet

Enligt de föreslagna 72 och 72 a § i utlänningslagen ska det vid tillståndsprövningen säkerställas att den lön som betalas till utlänningen inte under uppehållstillståndets giltighetstid understiger en viss lönegräns. Närmare bestämmelser om vad som eftersträvas genom lönegränsen framgår av 72 a 5 mom. och 72 § 3 mom. De momenten avses innehålla ett bemyndigande att utfärda förordning med stöd av vilket närmare bestämmelser om beloppet på lönegränsen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag.

Bestämmelsen medför inget absolut förbud mot att genom förordning i viss mån närmare föreskriva om individens rättigheter och skyldigheter, förutsatt att det görs med en precisering av den lagfästa grundregeln. Grundlagsutskottet har emellertid förutsatt att regleringen i så fall ska vara exakt och noggrant avgränsad (se t.ex. GrUU 38/2013 rd, s. 3/II). Utskottet har understrukit att när förordningar endast kan utfärdas med stöd av lagstadgad fullmakt och bemyndigande att utfärda en förordning inte kan ges i ärenden som enligt grundlagen ska föreskrivas genom lag, måste ett bemyndigande att utfärda förordning som tas in i lagen formuleras så att innehållet i bemyndigandet tydligt framgår av lagen och att det avgränsas tillräckligt noggrant (GrUU 26/2017 rd, s. 27).

Grundlagsutskottet har ytterligare konstaterat att bestämmelserna i grundlagen begränsar tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigandena. Därmed går det inte att genom förordning utfärda allmänna rättsregler om frågor som hör till området för lag (se t.ex. GrUU 10/2014 rd och GrUU 58/2010 rd). Eftersom det enligt 80 § 1 mom. i grundlagen dock genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag, bestämmer och begränsar lagens räckvidd förordningens tillämpningsområde, det vill säga vad som kan regleras genom förordning. För att en förordning ska kunna utfärdas krävs det att de nödvändiga grundläggande bestämmelserna finns i lag och att lagen innehåller ett lämpligt bemyndigande (t.ex. GrUU 10/2016 rd, s. 5, och GrUU 49/2014 rd, s. 6).

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis bedömt om bemyndigandena att utfärda förordning är exakta och noggrant avgränsade. En sådan bedömning finns bland annat i utlåtanden GrUU 11/2023 rd, GrUU 38/2013 rd och GrUU 45/2016 rd. I utlåtandena har utskottet betonat vikten av att på lagnivå tillräckligt noggrant ange kriterierna för att utfärda förordning.

I de föreslagna bemyndigandena föreskrivs det om grunderna för inresa genom lag. Grunden för inresa i landet är att den sökande för att få uppehållstillstånd för arbetstagare ska få en lön som överstiger en viss inkomstgräns i euro. Lagen anger också hur gränsen bestäms och i specialmotiveringen preciseras det hur kalkylen ska göras och hur nivån på minimilönerna i kollektivavtalen ska beaktas när lönegränsen fastställs. Avsikten är att genom förordning endast föreskriva om en lönegräns angiven i euro inom ramen för vad bemyndigandet medger.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 71 § 3 punkten, 72 och 72 a §, sådana de lyder, 71 § 3 punkten och 72 a § i lag 216/2023 och 72 § i lag 389/2023, som följer:

71 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbete

För beviljande av uppehållstillstånd för arbete krävs att

3) utlänningsförsörjning är tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller genom att lönen uppgår till minst det belopp i euro som föreskrivs i 5 kap. 4 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och följer kollektivavtalet eller, om det inte finns något kollektivavtal i branschen, lönen uppgår till minst det belopp i euro som föreskrivs i den bestämmelsen och motsvarar den lön som betalas för liknande uppgifter,

72 §

Uppehållstillstånd för arbetstagare

En utlämning beviljas på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och före det ska man

1) utreda möjligheten att med beaktande av de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) det säkerställas att den månatliga bruttolön som betalas till utlämningen inte under den tid tillståndet gäller understiger den lönegräns som föreskrivs med stöd av 4 mom.

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlämningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om beslutet är positivt, anges det i beslutet en eller flera branscher där uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning.

Den lönegräns som avses i 1 mom. 3 punkten ska anges i euro. Det belopp som fastställs för lönegränsen ska vara på en sådan nivå att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen ska dessutom beaktas. Bestämmelser om det belopp lönegränsen avser utfärdas genom förordning av statsrådet.

72 a §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån fattar efter ansökan ett delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och ska för ändamålet

1) utreda möjligheten att med beaktande av de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att de utredningar som fogats till ansökan stämmer överens med 71 § 1 och 2 punkten,

4) säkerställa att utlänningens försörjning är tryggad i enlighet med 71 § 3 punkten,

5) säkerställa att den månatliga bruttolön som betalas till utlänningen inte under den tid tillståndet gäller understiger den lönegräns som föreskrivs med stöd av 5 mom.

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlänningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om delbeslutet är positivt, anges det i beslutet för vilken tid uppehållstillstånd för arbetstagare får beviljas, om arbetet är tidsbegränsat eller kontinuerligt och om uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning inom en bransch eller flera.

Behöriga arbets- och näringsbyråer som fattar delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare är arbets- och näringsbyråerna i de viktigaste kommunerna med tanke på rörligheten för utländsk arbetskraft. De ovan avsedda kommunerna anges genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Den lönegräns som avses i 1 mom. 5 punkten ska anges i euro. Det belopp som fastställs för lönegränsen ska vara på en sådan nivå att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen ska dessutom beaktas. Bestämmelser om det belopp lönegränsen avser utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 72 a § tillämpas på ansökningar om fortsatt tillstånd i den lydelse paragrafen hade vid ikraftträdandet av denna lag. Lagens 72 § 1 mom. 3 punkt tillämpas på ansökningar om fortsatt tillstånd först från och med den 1 februari 2025.

Helsingfors den 6 juni 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Arto Satonen

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 71 § 3 punkten, 72 och 72 a §, sådana de lyder, 71 § 3
punkten och 72 a § i lag 216/2023 och 72 § i lag 389/2023, som följer:

Gällande lydelse

71 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbete

För beviljande av uppehållstillstånd för
arbete krävs att

3) utlänningsens försörjning är tryggad
genom inkomster från förvärvsarbete under
den tid som uppehållstillståndet gäller,

72 §

Uppehållstillstånd för arbetstagare

En utlännings beviljas på ansökan
uppehållstillstånd för arbetstagare och före det
ska man

1) utreda möjligheten att med beaktande av
de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid
få sådan arbetskraft som lämpar sig för det
aktuella arbetet och som står till förfogande
för arbetsmarknaden,

Föreslagen lydelse

71 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbete

För beviljande av uppehållstillstånd för
arbete krävs att

3) utlänningsens försörjning under den tid
som uppehållstillståndet gäller är tryggad
genom inkomster från förvärvsarbete under
den tid som uppehållstillståndet gäller *genom*
att lönen uppgår till minst det belopp i euro
som föreskrivs i 5 kap. 4 § 2 mom. i lagen om
utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och
följer kollektivavtalet eller, om det inte finns
något kollektivavtal i branschen, lönen
uppgår till minst det belopp i euro som
föreskrivs i den bestämmelsen och motsvarar
den lön som betalas för liknande uppgifter,

72 §

Uppehållstillstånd för arbetstagare

En utlännings beviljas på ansökan
uppehållstillstånd för arbetstagare och före det
ska man

1) utreda möjligheten att med beaktande av
de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid
få sådan arbetskraft som lämpar sig för det
aktuella arbetet och som står till förfogande på
arbetsmarknaden,

Gällande lydelse

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete.

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som sökandens uppehållstillstånd som gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlänningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om beslutet är positivt, anges det i beslutet en eller flera branscher där uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning.

Föreslagen lydelse

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) *det säkerställas att den månatliga bruttolön som betalas till utlänningen inte under den tid tillståndet gäller understiger den lönegräns som föreskrivs med stöd av 4 mom.*

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlänningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om beslutet är positivt, anges det i beslutet en eller flera branscher där uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning.

Den lönegräns som avses i 1 mom. 3 punkten ska anges i euro. Det belopp som fastställs för lönegränsen ska vara på en sådan nivå att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Minimallönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen ska dessutom beaktas. Bestämmelser om det belopp lönegränsen avser utfärdas genom förordning av statsrådet.

72 a §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån fattar efter ansökan ett delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och ska för ändamålet

1) utreda möjligheten att med beaktande av de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

72 a §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån fattar efter ansökan ett delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och ska för ändamålet

1) utreda möjligheten att med beaktande av de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

Gällande lydelse

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att de utredningar som fogats till ansökan stämmer överens med 71 § 1 och 2 punkten,

4) säkerställa att utlänningens försörjning är tryggad i enlighet med 71 § 3 punkten.

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som sökandens uppehållstillstånd som gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlänningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om delbeslutet är positivt, anges det i beslutet för vilken tid uppehållstillstånd för arbetstagare får beviljas, om arbetet är tidsbegränsat eller kontinuerligt och om uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning inom en bransch eller flera.

Behöriga arbets- och näringsbyråer som fattar delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare är arbets- och näringsbyråerna i de viktigaste kommunerna med tanke på rörligheten för utländsk arbetskraft. De ovan avsedda kommunerna anges genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Föreslagen lydelse

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att de utredningar som fogats till ansökan stämmer överens med 71 § 1 och 2 punkten,

4) säkerställa att utlänningens försörjning är tryggad i enlighet med 71 § 3 punkten,

5) *säkerställa att den månatliga bruttolön som betalas till utlänningen inte under den tid tillståndet gäller understiger den lönegräns som föreskrivs med stöd av 5 mom.*

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlänningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om delbeslutet är positivt, anges det i beslutet för vilken tid uppehållstillstånd för arbetstagare får beviljas, om arbetet är tidsbegränsat eller kontinuerligt och om uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning inom en bransch eller flera.

Behöriga arbets- och näringsbyråer som fattar delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare är arbets- och näringsbyråerna i de viktigaste kommunerna med tanke på rörligheten för utländsk arbetskraft. De ovan avsedda kommunerna anges genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Den lönegräns som avses i 1 mom. 5 punkten ska anges i euro. Det belopp som fastställs för lönegränsen ska vara på en sådan nivå att arbetskraftsinvandringen stärker de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Minimilönerna för heltidsarbete enligt kollektivavtalen ska dessutom beaktas. Bestämmelser om det belopp lönegränsen avser utfärdas genom förordning av statsrådet.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 72 a § tillämpas på ansökningar om fortsatt tillstånd i den lydelse paragrafen hade*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
vid ikraftträdandet av denna lag. Lagens 72 §
1 mom. 3 punkt tillämpas på ansökningar om
fortsatt tillstånd först från och med den 1
februari 2025.

Statsrådets förordning

om en lönegräns för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 72 a § 5 mom. i utlänningslagen (301/2004), sådant det lyder i lag 216/2023:

1 §

Lönegräns för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

Den bruttolön som utgör gräns för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare är minst 1 600 euro i månaden.

2 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .